

Udkast til

Forslag

til

Lov om ændring af lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven) og lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love¹

(Ændring af operatørers handlepligt samt indførelse af visse definitioner)

§ 1

I lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 277 af 27. marts 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 1, 1. pkt., ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«, og »områder« ændres til: »naturtyper og levesteder for arter«.
2. I § 7, stk. 2, 3, og 4, og § 23, stk. 1, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«.
3. I § 14, stk. 1, § 15, stk. 1, og § 17 ændres »beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter«.
4. § 15, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Ved beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter forstås:

1) arter, der er naturligt hjemmehørende i Danmark, og som er medtaget i EF-habitatdirektivets bilag II og IV og i EF-fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I samt regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter og forekomster, der er relevante som følge af EF-fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2, og

2) naturtyper, der er naturligt forekommende i Danmark, og som er medtaget i EF-habitatdirektivets bilag I samt yngle- eller rasteplasser for bilag IV-arter, og levesteder for arter i EF-habitatdirektivets bilag II eller i

¹ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56.

EF-fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I samt levesteder med regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter og forekomster, der er relevante som følge af EF-fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2.«

5. I § 46, stk. 1, indsættes efter »lovens kapitel 2-6«: »jf. dog § 47«.

6. § 47 affattes således:

»§ 47. Miljøministeren kan træffe afgørelse om godtgørelse af udgifter, som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, jf. lov om miljøbeskyttelse § 73 b, stk. 2, lov om forurennet jord § 38 b, stk. 2, lov om beskyttelse af havmiljøet § 47 b, stk. 2, lov om vandforsyning m.v. § 68 a, stk. 2, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 54 b, stk. 2, lov om miljø og genteknologi § 25 b, stk. 2, lov om vandløb § 60 b, stk. 2, og lov om råstoffer § 33 b, stk. 2, har afholdt til opfyldelse af dennes forpligtelser.

Stk. 2. Godtgørelse efter stk. 1 af udgifter til opfyldelse af den ansvarliges pligt efter de i stk. 1 nævnte love til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere skade, samt afholdte udgifter forbundet med afhjælpende foranstaltninger efter denne lov, kan ydes, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at den

- 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller
- 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Godtgørelse efter stk. 1 af udgifter til opfyldelse af den ansvarliges pligt efter de i stk. 1 nævnte love til at afværge den overhængende fare for en miljøskade samt udgifter afholdt til forebyggende foranstaltninger efter denne lov, kan ydes hvis den ansvarlige for den overhængende fare for miljøskade kan godtgøre, at den

- 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.

Stk. 4. Stk. 2, nr. 3, finder ikke anvendelse for producenten og importøren som nævnt i lov om miljøbeskyttelse § 73 b, stk. 4, lov om forurennet jord § 38 b, stk. 4, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 54 b, stk. 4, og lov om miljø og genteknologi § 25 b, stk. 4

Stk. 5. Miljøministeren fastsætter regler om godtgørelsesordningen efter stk. 1-3, herunder om, hvilke udgifter der kan godtgøres, om hvem der træffer afgørelse, om dokumentationskrav og om klage.«

7. I § 48 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Krav på godtgørelse af udgifter, jf. § 47, forældes efter 5 år fra den dato, hvor foranstaltningerne er afsluttet, eller hvor den ansvarlige for den emission eller begivenhed, som har forvoldt en miljøskade eller fremkaldt en overhængende fare for en miljøskade, er blevet identificeret. Den seneste af disse datoer lægges til grund.«
Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

8. I § 48, stk. 3, der bliver stk. 4, ændres »stk. 1 og 2« til: »stk. 1-3«.

§ 2

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 808 af 9. juni 2020, foretages følgende ændringer:

1. I § 73 b, stk. 2, ændres »jf. dog stk. 3 og 4« til: »medmindre stk. 3 og 4 finder anvendelse«.
2. § 73 d ophæves.
3. § 73 f, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 3

I lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017, som ændret ved § 16 i lov nr. 278 af 17. april 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 38 b, stk. 2, ændres »jf. dog stk. 3 og 4« til: »medmindre stk. 3 og 4 finder anvendelse«.
2. § 38 d ophæves.
3. § 38 f, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 4

I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1165 af 25. november 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 47 b, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter, naturtyper eller levesteder for arter«.

2. I § 47 c, stk. 4, ændres »beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter, naturtyper og levesteder for arter«.
3. § 47 d ophæves.
4. § 47 h, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4-5 bliver herefter stk. 2-3.

§ 5

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 22. februar 2018, som ændret ved § 1 i lov nr. 1419 af 17. december 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 68 a, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«.
2. § 68 d ophæves.
3. § 68 e, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 6

I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 54 b, stk. 2, ændres »jf. dog stk. 3 og 4« til: »medmindre stk. 3 og 4 finder anvendelse«.
2. § 54 d ophæves.
3. § 54 f, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 7

I lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 9 af 4. januar 2017, foretages følgende ændringer:

1. § 25 d ophæves.
2. § 25 f, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4-5 bliver herefter stk. 2-3.

§ 8

I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 60 b, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«.
2. § 60 f ophæves.
3. § 60 g, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 9

I lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017, som ændret ved § 3 i lov nr. 427 af 18. maj 2016 og § 7 i lov nr. 720 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 33 b, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«.
2. § 33 f ophæves.
3. § 33 g, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 10

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019, som ændret ved § 2 i lov nr. 135 af 25. februar 2020 og lov nr. 1057 af 30. juni 2020, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 11 a affattes således:
»Kapitel 11 a
Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«

§ 11

I lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 315 af 28. marts 2019, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 8 a affattes således:
»Kapitel 8 a

Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«

§ 12

I lov om jagt- og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 265 af 21. marts 2019, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 8 a affattes således:
»Kapitel 8 a
Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«

§ 13

I lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 123 af 26. januar 2017, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 9 a affattes således:
»Kapitel 9 a
Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«

§ 14

I lov om fiskeri og fiskeopdræt (fiskeriloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 21. marts 2019, som ændret ved § 1 i lov nr. 558 af 7. maj 2019 og § 1 i lov nr. 559 af 7. maj 2019, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 3 a affattes således:
»Kapitel 3 a
Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«
2. I § 10 c ændres »beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter«.

§ 15

Loven træder i kraft den 1. februar 2021.

§ 16

Stk. 1. Loven finder ikke anvendelse på miljøskader eller overhængende fare for en miljøskade, der er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der finder sted før lovens ikrafttræden. For sådanne miljøskader eller overhængende fare herfor finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at implementere dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), som senest ændret ved forordning nr. 2019/1010 af 5. juni 2019.

Miljøansvarsdirektivets formål er at forebygge og afhjælpe fremtidige større, dvs. væsentlige/betydelige skader på jord, vand og beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter (miljøskader).

Det grundlæggende princip er, at den, der er ansvarlig for erhvervsmæssige aktiviteter, der indebærer en risiko for miljø eller natur, også er ansvarlig for miljøskader eller overhængende fare for miljøskader på miljø og natur som følge af disse erhvervsmæssige aktiviteter. Den ansvarlige skal forebygge en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade, og hvis miljøskaden er sket, skal den ansvarlige afhjælpe skaden og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forureneren betaler-princippet).

Miljøansvarsdirektivet indeholder en fælles ramme for forebyggelse og afhjælpning af miljøskader og overhængende fare for miljøskade, herunder særligt i forhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle, Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper og vilde dyr og planter og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.

Danmark modtog i oktober 2019 en henvendelse fra EU-Kommissionen om implementeringen af miljøansvarsdirektivet, hvori EU-Kommissionen konkluderede, at den danske gennemførelse af miljøansvarsdirektivets definition af "beskyttede arter og naturtyper", jf. direktivets artikel 2, stk. 3, litra b), og muligheden for at dække den ansvarliges økonomiske omkostninger i visse situationer, jf. direktivets artikel 8, stk. 3 og 4, skulle være direktivnær.

I henvendelsen vurderede EU-Kommissionen for det første, at direktivets definition af "beskyttede arter og naturtyper", der i dansk lovgivning er gennemført som "beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder", skal fremgå direkte af lovtæksten i dansk lovgivning med samme ordlyd som direktivets, og at det ikke var tilstrækkeligt, at det fremgik af lovens bemærkninger.

For det andet vurderede EU-Kommissionen, at direktivet skal gennemføres i den danske lovgivning således, at den ansvarlige for miljøskaden eller en overhængende fare for miljøskade i alle tilfælde er forpligtet til at foretage forebyggende og afhjælpende foranstaltninger ved miljøskader eller overhængende fare for miljøskader. EU-Kommissionen fremhævede, at dette gjaldt *uanset* om den ansvarlige ikke skulle afholde omkostningerne forbundet med en miljøskade eller overhængende fare herfor, jf. direktivets artikel 8, stk. 3 og 4. Efter EU-Kommissionens vurdering regulerer artikel 8, stk. 3 og 4, alene forholdet til omkostningerne forbundet med den ansvarliges foranstaltninger, og ikke spørgsmålet om den ansvarliges handlepligt.

Regeringen har besvaret EU-Kommissionens henvendelse i december 2019, hvori regeringen erklærer sig enig med EU-Kommissionens fortolkning af direktivets forpligtelser og forpligter sig til at rette op på den danske implementering senest primo 2021.

1.1. Kort om miljøansvarsreglerne

Miljøansvarsdirektivet blev implementeret i dansk lovgivning ved lov nr. 466 af 17. juni 2008 om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven) og lov nr. 507 af 17. juni 2008, om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love, der indsatte særlige regler i en række sektorlove. Reglerne trådte i kraft 1. juli 2008. Miljøansvarsdirektivet er efterfølgende blevet ændret af flere omgange, men der er ikke foretaget ændringer i forhold til den ansvarliges handlepligt eller økonomiske forpligtelser.

Direktivet er således implementeret gennem dels en tværgående lov, (miljøskadeloven) og dels følgende sektorlove, hvor der er indsat regler om miljøskader: Lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019 (herefter miljøbeskyttelsesloven), lov om forurenede jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 (herefter jordforureningsloven), lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1033 af 4. september 2017 (herefter havmiljøloven), lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 22. februar 2018 (herefter vandforsyningsloven), lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 (herefter husdyrbrugloven), lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 9 af 4. januar 2017 (miljø- og genteknologiloven), lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 (herefter naturbeskyttelsesloven), lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 315 af 28. marts 2019 (herefter skovloven), lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 265 af 21. marts 2019, lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 123 af 26. januar 2017, lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 (herefter vandløbsloven), lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017 (herefter råstofloven), søloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1505 af 17. december 2018 og lov om fiskeri og fiskeopdræt (fiskeriloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 21. marts 2019 (herefter fiskeriloven).

Implementeringen er sket således, at miljøskadeloven definerer, hvad en miljøskade og en overhængende fare for en miljøskade er. Hertil fastlægger miljøskadeloven visse regler om, hvad den ansvarlige for driften er forpligtet til efter det tidspunkt i en sag, hvor der er truffet afgørelse om, at der foreligger en

miljøskade. Modsvarende indeholder sektorreguleringerne reglerne om, hvad der forstås ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, samt regler om hvad den ansvarlige for driften er forpligtet til frem til det tidspunkt, hvor de kompetente myndigheder har truffet afgørelse om, at der foreligger en miljøskade.

Miljøskadelovgivningen indeholder regler om, hvem der ifølge en offentligretlig regulering har ansvaret for at anmelde, forebygge, afværge og afhjælpe miljøskader eller overhængende fare for miljøskader. Det er således ikke en regulering med udgangspunkt i erstatningsansvar, men en regulering der fastlægger en handlepligt for de virksomheder m.v., der er ansvarlige for miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade.

Udgangspunktet for miljøansvarsdirektivet er, at den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade er forpligtet til at iværksætte de nødvendige forebyggende og afhjælpende foranstaltninger, og den ansvarlige er forpligtet til at afholde omkostningerne forbundet hermed.

Miljøansvarsdirektivet indeholder to forskellige former for ansvar. Direktivet fastlægger således et objektivi ansvar for en lang række erhvervsaktiviteter, som er anført i direktivets bilag III, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 3, stk. 1, litra a), og et culpaansvar for alle andre erhvervsaktiviteter, der forårsager en skade på beskyttede arter og naturtyper samt levesteder for arter, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 3, stk. 1, litra b).

Det objektive ansvar indebærer, at den ansvarlige for driften er ansvarlig for at forebygge og afhjælpe en miljøskade og betale alle omkostninger i den forbindelse, også selvom den ansvarlige for driften ikke har handlet uforsvarligt, og uanset om aktiviteten var tilladt og alene forårsager en tilladt påvirkning, f.eks. en tilladt forurening. Dette indebærer altså også et ansvar for f.eks. uheld. Det objektive ansvar for erhvervsmæssige aktiviteter fremgår af miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven, miljø og genteknologiloven og husdyrbrugloven.

I vandforsyningsloven, vandløbsloven, råstofloven og havmiljøloven, er der gennemført såvel det objektive ansvar som culpaansvaret. I disse love er der således regler om både objektivi og culpaansvar for forskellige erhvervsmæssige aktiviteter. Culpaansvaret er typisk rettet mod aktiviteter, som er ikke-forurenende, f.eks. skovning, redeplyndring eller oprensning af vandløb. Culpaansvaret indebærer, at den ansvarlige for driften skal have udvist uforsvarlig adfærd, dvs. fejl eller forsømmelser.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Ophævelse af lempelsen af den ansvarliges ansvar samt indførelse af en godtgørelsesordning

2.1.1. Gældende ret

Den ansvarlige for en miljøskade, dvs. den ansvarlige for driften af den erhvervsmæssige virksomhed, er pålagt en handlepligt i lovgivningen i tilfælde af enten en overhængende fare for en miljøskade eller for en allerede sket skade. Den ansvarlige skal således straks iværksætte alle nødvendige forebyggende foranstaltninger, der kan afværge en miljøskade, eller, såfremt miljøskaden er

indtrådt, iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, jf. miljøbeskyttelseslovens § 73 c, stk. 1, jordforureningslovens § 38 c, stk. 1, husdyrbruglovens § 54 c, stk. 1, miljø og genteknologilovens § 25 c, stk. 2, vandforsyningslovens § 68 b, stk. 2, råstoflovens § 33 c, stk. 2, vandløbslovens § 60 c, stk. 2, og havmiljølovens § 47 c, stk. 1.

Den ansvarlige kan således ikke forholde sig passivt i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Når den relevante myndighed efter sektorlovgivningen har truffet afgørelse om, at der er tale om en miljøskade eller overhængende fare herfor, overgår sagsbehandlingen til Miljøstyrelsen, der varetager reglerne i miljøskadeloven. Miljøstyrelsen meddeleler herefter påbud efter miljøskadelovens kapitel 3 om forebyggende og afhjælpende foranstaltninger m.v. samt træffer afgørelse om sikkerhedsstillelse efter miljøskadelovens kapitel 2.

Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade kan blive fritaget for omkostningerne forbundet med forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

Det fremgår således af artikel 8, stk. 3, at den ansvarlige ikke er forpligtet til at bære omkostningerne ved *forebyggende* eller *afhjælpende* foranstaltninger, der træffes i medfør af direktivet, hvis den ansvarlige kan bevise, at miljøskaden eller den overhængende fare for sådan skade a) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller b) skyldes overholdelse af påbud eller instrukser udstedt af en offentlig myndighed med undtagelse af påbud eller instrukser som følge af en emission eller hændelse, der skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.

I sådanne tilfælde træffer medlemsstaterne hensigtsmæssige foranstaltninger således, at den ansvarlige kan få dækket de afholdte omkostninger, jf. artikel 8, stk. 3, in fine. Artikel 8, stk. 3, er obligatorisk for medlemsstaterne at gennemføre.

Det fremgår herudover af artikel 8, stk. 4, at medlemsstaterne kan tillade, at den ansvarlige ikke bærer omkostningerne i forbindelse med *afhjælpende* foranstaltninger, der træffes i medfør af direktivet, hvis den ansvarlige kan påvise, at den ansvarlige ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved a) en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, der fremgår af eller er udstedt i henhold til gældende nationale love og bestemmelser, som gennemfører den af Fællesskabet vedtagne lovgivning, der er nævnt i bilag III, således som den fandt anvendelse på tidspunktet for emissionen eller begivenheden eller b) en emission eller aktivitet eller enhver form for anvendelse af et produkt i forbindelse med en aktivitet, som operatøren kan påvise ikke ansås for at ville forårsage miljøskader ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen eller aktiviteten fandt sted.

Artikel 8, stk. 4, er ikke obligatorisk for medlemsstaterne at gennemføre, og artikel 8, stk. 4, litra b), er ikke generelt implementeret i dansk lovgivning i dag.

Direktivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a), er implementeret således, at den ansvarliges ansvar er lempet i situationerne omfattet af disse bestemmelser som beskrevet ovenfor, jf. miljøbeskyttelseslovens § 73 d, jordforureningslovens § 38 d, husdyrbruglovens § 54 d, miljø og genteknologilovens § 25 d, vandforsyningslovens § 68 d, råstoflovens § 33 f, vandløbslovens § 60 f og havmiljølovens § 47 d.

Den ansvarliges handlepligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder efter disse bestemmelser således ikke, hvis den ansvarlige for en indtrådt miljøskade kan godtgøre, 1) at skaden er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) at skaden skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, fastsat af offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) at skaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

Tilsvarende har den ansvarlige ikke nogen handlepligt, i forhold til at afværge en overhængende fare for en miljøskade, såfremt den ansvarlige for den overhængende fare for miljøskade kan godtgøre, at faren skyldes forhold omfattet af nr. 1 og 2 som beskrevet umiddelbart ovenfor.

Som nævnt ovenfor er den ansvarlige for en miljøskade, den der er ansvarlig for driften af den erhvervsmæssige aktivitet. Såfremt der dog er tale om sager om anvendelse af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning, til jordbrugsformål, vil det ikke være den ansvarlige for driften, der er ansvarlig for miljøskaden eller den overhængende fare herfor, men derimod den der erhvervsmæssigt bruger de nævnte stoffer, jf. miljøbeskyttelseslovens § 73 b, stk. 3, jordforureningslovens § 38 b, stk. 3, og husdyrgodkendelseslovens § 54 b, stk. 3.

Tilsvarende gælder for skader sket som følge af anvendelse af genmodificerede organismer, jf. miljø og genteknologilovens § 25 b, stk. 3, og ved anvendelse af pesticider og biocider, jf. miljøbeskyttelseslovens § 73 b, stk. 3, og jordforureningslovens § 38 b, stk. 3.

Såfremt brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med forskrifterne for brug, og at den pågældende ikke har udvist uforsvarlig adfærd i forbindelse med brugen, vil det være den relevante producent eller importør, der er ansvarlig, jf. miljøbeskyttelseslovens § 73 b, stk. 4, jordforureningslovens § 38 b, stk. 4, miljø og genteknologilovens § 25 b, stk. 4, og husdyrbruglovens § 54 b, stk. 4.

I sager vedrørende anvendelse af affaldsstoffer og husdyrgødning vil producenten eller importøren dog heller ikke være ansvarlig, såfremt denne kan godtgøre, at den skadelige virkning ikke følger af fejl af produktet, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd ved produktionen eller ved importen. I disse sager vil der derfor

ikke være en ansvarlig for miljøskaden, jf. miljøbeskyttelseslovens § 73 b, stk. 5, jordforureningslovens § 38 b, stk. 5, og husdyrbruglovens § 54 b, stk. 5.

2.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Miljø- og Fødevareministeriet modtog en henvendelse fra EU-Kommissionen i oktober 2019, hvoraf det fremgår, at EU-Kommissionen vurderer, at den danske implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, litra a), ikke er tilstrækkelig direktivnær. Miljøansvarsdirektivets artikel 8 indeholder regler om omkostninger forbundet med forebyggelse og afhjælpning af miljøskader. Det fremgår af direktivets artikel 8, stk. 1, at operatøren, dvs. den ansvarlige for miljøskaden eller den overhængende fare herfor, bærer omkostningerne ved forebyggende og afhjælpende foranstaltninger efter direktivet.

Det er EU-Kommissionens vurdering, at miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, ikke medfører, at den ansvarlige *ikke* skal foretage forebyggende eller afværgende foranstaltninger. Efter EU-Kommissionens vurdering giver artikel 8, stk. 3 og 4, alene den ansvarlige mulighed for at få dækket afholdte omkostninger forbundet med forebyggende og afværgende foranstaltninger, og ikke adgang til generelt at lempe ansvaret for den pågældende miljøskade eller overhængende fare for miljøskade.

Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og stk. 4, litra a), og dermed den ansvarliges mulighed for friholdelse for de økonomiske konsekvenser, er i dansk ret blevet implementeret således, at den ansvarlige ikke skal foretage afværgende eller forebyggende foranstaltninger i forbindelse med en miljøskade eller en overhængende fare herfor, såfremt den ansvarlige opfylder de nævnte kriterier, jf. også afsnit 2.1.1. ovenfor.

Den gældende implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, er dermed ikke forbeholdt opgørelsen af det økonomiske ansvar, men er knyttet til den ansvarliges *handlepligt*.

Denne lempelse af ansvaret vurderes på baggrund af EU-Kommissionens henvendelse ikke at være i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivet.

Det foreslås derfor, at lempelsen af ansvaret ophæves, jf. forslaget § 2, nr. 2, § 3, nr. 2, § 4, nr. 3, § 5, nr. 2, § 6, nr. 2, § 7, nr. 1, § 8, nr. 2, og § 9, nr. 2. Dette medfører, at den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade skal foretage forebyggende, afværgende eller afhjælpende foranstaltninger, også selvom miljøskaden sker under omstændigheder, hvor den ansvarlige vil kunne få dækket de økonomiske omkostninger.

Miljøansvarsdirektivet indeholder ingen regler om, at staten bærer et subsidiært ansvar for håndtering af miljøskader, men lader det være op til medlemsstaterne at etablere den ordning, som medlemsstaterne finder bedst egnet i forhold til at sikre, at den ansvarlige for driften kan få dækket afholdte omkostninger. Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at den bedste og mindst administrativt tunge ordning vil indebære, at staten med de foreslåede regler pålægges det økonomiske ansvar for forebyggelse og afværgelse af miljøskader. Dette skyldes, at det

forventes, at der fremover stadig vil være meget få sager, der vil blive omfattet af reglerne om miljøskader, og endnu færre af disse vil være omfattet af de foreslåede regler om økonomisk friholdelse. Den foreslåede ordning vil medføre, at staten i et vist omfang får et subsidiært økonomisk ansvar for håndtering af miljøskader. Miljøministeren vil således få bevillingsmæssig hjemmel til at afholde udgifterne gennem en tekstanmærkning på finansloven 2021.

Det vurderes, at uanset at miljøansvarsdirektivet ikke udtrykkeligt fastlægger et statsligt subsidiært ansvar for håndtering af miljøskader, vil staten i et vist omfang allerede have et sådan ansvar gennem den øvrige EU-regulering, særligt habitatdirektivet og vandrammedirektivet, hvorefter medlemsstaterne er forpligtede til at nå et vist kvalitets- eller beskyttelsesniveau. Denne forpligtelse kan i konkrete situationer indebære, at miljømyndighederne skal iværksætte foranstaltninger, så dette niveau nås.

Det foreslås derfor samtidigt, at der indføres en godtgørelsesordning, jf. lovforslagets § 1, nr. 6. Godtgørelsesordningen skal sikre implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a). Godtgørelsesordningen vil medføre, at den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade vil kunne få godtgjort de rimelige omkostninger, der er forbundet med de nødvendige foranstaltninger til håndtering af miljøskaden eller den overhængende fare herfor, såfremt den ansvarlige er omfattet af de angivne situationer, jf. den foreslåede § 47, stk. 1, nr. 2 og 3, i miljøskadeloven. Det medfører overordnet set, at den ansvarlige for en miljøskade eller en fare herfor vil kunne få godtgørelse, såfremt miljøskaden skyldes begivenheder, som den ansvarlige ikke er herre over.

Bestemmelsen foreslås sat ind i miljøskadeloven, idet bestemmelsen først vil være relevant i det omfang, der er truffet afgørelse efter sektorreguleringen om, at der er tale om en miljøskade eller overhængende fare herfor, der skal behandles efter miljøskadeloven. Det vil derfor opretholde den hidtidige systematik mellem miljøskadeloven og de relevante sektorreguleringer.

De med lovforslaget foreslåede ændringer vedrører alene det objektive ansvar og de omkostninger knyttet til opfyldelsen af det objektive ansvar efter de love, der gennemfører det dette (miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven, husdyrbrugloven og miljø og genteknologiloven) eller en kombination af det objektive og det culpabaserede ansvar (vandforsyningsloven, vandløbsloven, råstofloven og havmiljøloven). Det skyldes, at artikel 8, stk. 3, litra a) (tredjemandsansvar) og litra b) (ufravigelige offentlige instrukser), begge relaterer sig til det ubetingede ansvar, idet de nævnte artikler ikke indeholder krav om uforsvarlig adfærd fra den ansvarliges side.

For så vidt angår artikel 8, stk. 4, litra a) (udtrykkeligt tilladte emissioner eller begivenheder), finder den alene anvendelse for regulering, der gennemfører det ubetingede ansvar, idet den henviser til direktivets bilag III. Dette svarer også til de love, der i dag indeholder lempelsesadgangen.

Miljøansvarsdirektivet fastsætter ikke udtrykkeligt, hvilke udgiftsposter den ansvarlige kan få dækket under artikel 8, stk. 3 og 4, litra a), men det fremgår dog

af artikel 8, stk. 3, in fine, at den ansvarlige kan få dækket "de afholdte omkostninger". Direktivet definerer i artikel 2, stk. 16, omkostninger som "omkostninger, som er nødvendige for en korrekt og effektiv gennemførelse af dette direktiv, herunder omkostningerne til vurdering af miljøskader, en overhængende fare for, at sådanne skader indtræder, alternative foranstaltninger samt administrative og juridiske omkostninger, håndhævelsesomkostninger, omkostninger ved dataindsamling og andre generelle omkostninger samt omkostninger ved overvågning og tilsyn". Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at henset til direktivets ordlyd og formål vil den ansvarlige kunne få godtgjort alle udgifter forbundet med forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger i relation til den overhængende fare for miljøskade eller en indtrådt miljøskade, såfremt de er rimelige og har en naturlig tilknytning til miljøskaden eller den overhængende fare for miljøskade.

Det foreslås, at miljøministeren i den foreslåede § 47, stk. 6, i miljøskadeloven bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om den økonomiske godtgørelsesordning, jf. lovforslagets § 1, nr. 6. Bemyndigelsen forventes i første omgang udmøntet således, at miljøministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved at få de økonomiske forhold dækket, herunder hvilke udgiftsposter der er omfattet. Der forventes i den forbindelse fastsat regler om, at omkostningerne skal være rimelige og at omkostningerne skal knytte sig til de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger, som den ansvarlige er forpligtet til at udføre. Det kan f.eks. være omkostninger til fysiske arbejder, beregninger, ingeniørarbejde og i et vist omfang juridisk sagsbehandling m.v.

I relation til de miljøskader, der måtte opstå som følge af anvendelse af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning, til jordbrugsformål, foreslås det, at det sikres, at der i alle tilfælde er en ansvarlig for en miljøskade. Det foreslås derfor i lovforslagets § 2, nr. 1, § 3, nr. 1, og § 6, nr. 1, at den ansvarlige for driften af den erhvervsmæssige virksomhed bliver ansvarlig for en miljøskade forårsaget af anvendelse af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning, såfremt ansvaret ikke kan pålægges hverken brugeren, producenten eller importøren.

2.2. Definition af "beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter"

2.2.1. Gældende ret

Miljøskadelovens § 7 fastsætter, at ved en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder forstås en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af opnåelse eller opretholdelse af en gunstig bevaringsstatus for sådanne arter og områder.

Miljøskadelovens § 15, stk. 3, fastsætter, at ved beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder forstås arter, der er omfattet af bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter, og internationale naturbeskyttelsesområder, der er udpeget i medfør af miljømålsloven

Efter miljøskadedirektivet omfatter en miljøskade bl.a. skade på beskyttede arter og naturtyper, jf. definitionen i direktivets artikel 2, stk. 1, litra a). Efter artikel 2, stk. 3, litra a) og b), forstås ved beskyttede arter og naturtyper:

- a) de arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II og IV til direktiv 92/43/EØF,
- b) de naturtyper for arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II til direktiv 92/43/EØF, og de naturtyper, der er opført i bilag I til direktiv 92/43/EØF, og ynglepladser eller rastepladser for de arter, der er opført i bilag IV til direktiv 92/43/EØF.

Definitionen på ”beskyttede arter og naturtyper” i miljøskadedirektivets artikel 2, stk. 3, litra a) og b), er blevet implementeret i miljøskadeloven således, at indledningen til definitionen, dvs. ”beskyttede arter og naturtyper”, er angivet i selve lovteksten i § 15, stk. 3, som ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder”, mens den nærmere definition i litra a) og b), kun er blevet gengivet i bemærkningerne, og kun delvist, idet ”naturtyper, der er opført i habitatdirektivets bilag I” er blevet gengivet som ”internationale naturbeskyttelsesområder, der er opført i habitatdirektivets bilag I”.

På tilsvarende måde henvises der i en række øvrige bestemmelser i miljøskadeloven og de sektorlove, som gennemfører miljøansvarsdirektivets bestemmelser om skade på ”beskyttede arter og naturtyper”, til ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder” eller til ”beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

2.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Opfattelsen af status af lovbemærkninger har ændret sig, siden direktivet blev implementeret i 2008, bl.a. på baggrund af Canal Digital dommen fra 2016 (C-611/14), idet rettigheder og pligter for borgere og virksomheder i et direktiv, der skal implementeres, skal fremgå udtrykkeligt af selve lovteksten og ikke blot fremgå af lovbemærkningerne.

Den hidtidige implementering har været baseret på den opfattelse, at den danske gennemførelse af miljøansvarsdirektivets regler for så vidt angår naturtyper eller levesteder for arter ikke skal være mere vidtgående, end EU-forpligtelserne tilsiger, dvs. at den kun skal omfatte de udpegede Natura 2000-områder. Opfattelsen var, at en udvidelse af miljøansvarsdirektivets rækkevidde til arealer uden for Natura 2000-områderne, for eksempel fredede områder eller § 3-områder uden for Natura 2000-områder, ville gøre det i forvejen komplicerede spørgsmål om at afgøre, hvornår der foreligger en miljøskade på en beskyttet naturtype eller et levested for en art, yderligere kompliceret.

Opfattelsen var, at det ikke ville være korrekt at fortolke miljøansvarsdirektivet således, at det skulle pålægge operatører et miljøansvar for skade på naturtyper og levesteder for arter, der går videre end medlemslandenes forpligtelser efter de to naturdirektiver. Antagelsen var desuden, at en ordlydsmæssig gennemførelse af direktivet i relation til begrebet ”beskyttede naturtyper” ville indebære betydelige udgifter til at kortlægge habitatnaturtyper uden for Natura 2000-områder med henblik på at få afgrænset, hvilke naturarealer der i givet fald skal omfattes af miljøskadeloven.

I forbindelse med en dialog med EU-Kommissionen vedrørende en henvendelse fra EU-Kommissionen om implementeringen af definitionen i artikel 2, stk. 3, litra a) og b) er det desuden blevet klart, at det også er EU-Kommissionens opfattelse, at miljøansvarsdirektivet ikke indeholder materielle forpligtelser til kortlægning m.v. ud over det, der følger af naturdirektiverne. Det vil sige, at en ordlydsmæssig implementering ikke har konsekvenser med hensyn til afgrænsning af naturarealer og kortlægning af habitatnaturtyper, der ligger ud over forpligtelserne i naturdirektiverne. Uanset om der er tale om en naturtype eller et levested for en art, der er inden eller uden for Natura 2000, skal der i alle tilfælde foretages en vurdering af, om der foreligger en miljøskade.

Jo bedre oplysningerne om områderne er, desto lettere vil det være at lave en skadesvurdering og finde frem til passende afhjælpende foranstaltninger. Der er bedre oplysninger inden for Natura 2000-områder. Hvis der ikke er så meget information uden for Natura 2000-områder, så kræver det ekstra arbejde på baggrund af de tilgængelige data, f.eks. i form af en fysisk besigtigelse, og det kan være vanskeligere at fastlægge baseline betingelserne.

Det foreslås med en ændret formulering af miljøskadelovens § 15, stk. 3, at ordlyden af definitionen af ”beskyttede arter og naturtyper” i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, litra a) og b), gengives i miljøskadeloven så tæt på direktivets ordlyd, som det er muligt for at bestemmelsen er forståelig i national kontekst, og anvender samme sprogbrug som eksisterende national regulering, bl.a. habitatbekendtgørelsen.

Det foreslås som konsekvens heraf, at øvrige bestemmelser i miljøskadeloven og de sektorlove, som gennemfører miljøskadedirektivets bestemmelser om skade på ”beskyttede arter og naturtyper”, ændres til »beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter« eller ”beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«, jf. lovforslagets § 1, nr. 1-4, og en række sektorlove, jf. lovforslagets § 4, nr. 1-2, § 5, nr. 1, § 8, nr. 1, § 9, nr. 1, § 10, nr. 1, § 11, nr. 1, § 12, nr. 1, § 13, nr. 1 og § 14, nr. 1.

Ordet ”naturtyper” i direktivet (natural habitats) dækker både over naturtyper (natural habitats) og levesteder for arter (habitats of species). Den danske oversættelse af ”habitats of species” er ”naturtyper for arter”, men det burde rettelig have været ”levesteder for arter”, jf. også habitatdirektivets definitioner i artikel 1, litra b) og f):

”b) naturtyper [natural habitats]: land- eller vandområder, som er kendetegnet ved særlige geografiske, abiotiske eller biotiske træk, uanset om de er helt eller delvis naturlige.

f) levested for en art [habitat of a species]: et miljø, der defineres af specifikke abiotiske og biotiske faktorer, og hvor arten lever på et af stadierne i sin livscyklus.”.

3. Konsekvenser for FN's verdensmål

Forslaget har ikke konsekvenser for FN's verdensmål.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det er på baggrund af en dialog med EU-Kommissionen vurderingen, at en ændring ikke – som hidtil antaget – vil have økonomiske konsekvenser i form af udgifter til at kortlægge habitatnaturtyper uden for Natura 2000-områder. Det kan dog ikke udelukkes, at det vil have administrative konsekvenser i forhold til, hvor meget arbejde, der skal udføres, hvis en skade indtræder, afhængig af tilgængelige data. Jo bedre oplysningerne om områderne er, jo lettere vil det være at lave en skadesvurdering og finde frem til passende afhjælpende foranstaltninger. Der er bedre oplysninger inden for Natura 2000-områder. Hvis der ikke er så meget information uden for Natura 2000-områder, så kræver det ekstra arbejde på baggrund af de tilgængelige data, og det kan være vanskeligere at fastlægge baseline betingelserne. Det forudsættes, at naturtyper og levesteder for arter bestemmes ud fra de Tekniske Anvisninger, som DCE har udarbejdet til Miljøstyrelsen til brug for NOVANA-overvågningen. Der skal under alle omstændigheder foretages en besigtigelse.

Der har kun været en miljøskadesag i alt siden 2008, og den har vedrørt skade på vandmiljøet.

Ændringen af definitionen af ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter” vurderes ikke at have betydelige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Forslaget om ophævelsen af lempelsen af ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare herfor samt indførelse af en godtgørelsesordning vil medføre økonomiske konsekvenser for staten. Disse økonomiske konsekvenser består i at kompensere den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor for de omkostninger den ansvarlige har haft i forbindelse med forebyggelse og afhjælpning af en miljøskade, hvor den ansvarlige har handleligt, men ikke det økonomiske ansvar. Da der kun har været én miljøskade i Danmark siden direktivets implementering i dansk ret i 2007, og hvor den ansvarlige også efter de ændrede regler selv ville skulle dække omkostninger, er det svært at vurdere de økonomiske konsekvenser for staten. Dels er det svært at vurdere hyppigheden af miljøskader, hvor den ansvarlige har økonomisk ansvarsfrihed, og dels er det svært at vurdere omkostningerne ved en sådan miljøskade.

Da der er stor usikkerhed omkring hyppighed og omkostningerne ved en miljøskade, hvor den ansvarlige er dækket af økonomisk ansvarsfrihed, laves der en teknisk indbudgettering på finansloven på 0,1 mio. kr. De økonomiske konsekvenser for staten vil ligge inden for Miljø- og Fødevareministeriets loft for drift og tilskud mv.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Ændringen af definitionen af ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter” har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

For så vidt angår ophævelsen af lempelsen af ansvaret samt indførelse af en godtgørelsesordning vil forslaget have mindre administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Med forslaget pålægges den ansvarlige for driften af en virksomhed en handlepligt i forbindelse med forebyggelse og afhjælpning af miljøskader i de tilfælde, hvor virksomheden er omfattet af miljøansvarsdirektivets økonomiske ansvarsfrihedsgrunde. Dette supplerer den allerede gældende handlepligt i forbindelse med forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, hvor den ansvarlige skal afholde de økonomiske omkostninger forbundet hermed.

Den foreslåede ordning vil indebære, at den pågældende ansvarlige skal anmode staten om at godtgøre de afholdte omkostninger. Der vil i denne forbindelse være en vis administration for virksomheder. Det bemærkes dog, at der forventes at være meget få sager omfattet af de foreslåede regler. I perioden fra 2007, hvor direktivet trådte i kraft, og frem til nu, har der alene været én miljøskadesag i Danmark. I denne sag skulle den ansvarlige afholde omkostningerne hertil i overensstemmelse med direktivets udgangspunkt. Det vurderes derfor, at de administrative omkostninger vil være under 4 mio. kr. årligt.

Princippet for agil erhvervsrettet regulering vurderes ikke at være relevante for dette forslag, idet der ikke etableres nye forretningsgange eller lignende for virksomheder, men alene udstrækker den allerede gældende pligt til forebyggelse og afhjælpning af miljøskader til også at gælde i de tilfælde, hvor den ansvarlige for miljøskaden eller den overhængende fare herfor, ikke selv skal afholde omkostningerne hertil, ligesom der indføres en mere direktivnær definition af ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter”.

6. Administrative konsekvenser for borgere

Forslaget har ikke administrative konsekvenser for borgere.

7. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

Lovforslaget er ikke omfattet af reglerne om miljøvurdering efter lov om miljøvurdering eller en konsekvensvurdering efter habitatdirektivets regler.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget skal sikre en korrekt gennemførelse af miljøansvarsdirektivet. Der er tale om en opfølgning på en henvendelse fra EU-Kommissionen.

Lovforslaget er udtryk for en implementering af dele af miljøansvarsdirektivet med henblik på at sikre en direktivnær implementering.

For så vidt angår ændringen vedrørende definitionen af ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter” er der tale om at rette op på hidtil utilstrækkelig EU-implementering, bl.a. som følge af en ændret fortolkning af lovbemærkningers betydning. Dette medfører ikke overimplementering.

For så vidt angår ændringen vedrørende den ansvarliges handlepligt og den foreslåede godtgørelsesordning overholder den ikke de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering, idet dele af en af direktivets lempelser ikke anvendes fuldt ud.

Lovforslaget sikrer implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og stk. 4, litra a). Direktivets artikel 8, stk. 4, litra a), omhandler økonomisk ansvarsfrihed, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan påvise, at han ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse. Denne økonomiske ansvarsfrihedsgrund er i dag generelt implementeret, men dog med den undtagelse, at en producent eller importør ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed jf. eksempelvis miljøbeskyttelseslovens § 73 d, stk. 3. Hermed fastholdes, at der gælder et fuldt ubetinget ansvar for producenter og importører i disse situationer, og at direktivets lempelsesmulighed dermed ikke udnyttes fuldt ud. Dette foreslås videreført på den måde, at producenter og importører ikke kan få dækket deres omkostninger i disse situationer. Dette er i overensstemmelse med den nuværende regulering, hvor producenter og importører ikke kunne få lempet ansvarsgrundlaget i modsætning til andre ansvarlige for en miljøskade.

Direktivets artikel 8, stk. 4, litra b), der ligeledes er valgfri, giver medlemsstaterne mulighed for at indføre økonomisk ansvarsfrihed i tilfælde af udviklingsskader. Det vil sige, hvor den ansvarlige ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved en emission eller aktivitet eller enhver form for anvendelse af et produkt i forbindelse med en aktivitet, som ikke ansås for at ville forårsage miljøskader ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor aktiviteten fandt sted. Denne valgfrie økonomiske ansvarsfrihedsgrund er ikke implementeret i gældende dansk ret, dvs. det er ikke i dag muligt at få lempet sit ansvarsgrundlag. Dette fastholdes i lovforslaget således, at det ikke vil være muligt at få dækket omkostningerne hertil.

Lovforslaget skal følge op på en henvendelse fra EU-Kommissionen. Derfor foreslås niveauet for implementering videreført uændret. Da artikel 8, stk. 4, litra b), som nævnt ikke ses generelt at være gennemført i dansk ret i den hidtidige implementering, foreslås den derfor heller ikke fremover generelt gennemføres i dansk ret.

Statsstøtte

Lovforslaget indeholder i § 1, nr. 5 et forslag til en ny godtgørelsesordning, der indebærer, at den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade vil kunne få godtgjort de rimelige omkostninger, der er forbundet med de nødvendige foranstaltninger i visse tilfælde, som er opregnet i den foreslåede nye bestemmelse i miljøskadelovens § 47.

Som det fremgår ovenfor af lovforslagets afsnit 1, så er miljøskadeloven en del af implementeringen af miljøansvarsdirektivet. Formålet med direktivet er at opstille rammebestemmelser om miljøansvar, der bygger på princippet om, at forurenere betaler, med henblik på at forebygge og afhjælpe miljøskader, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 1.

Foranstaltninger, der træffes af den kompetente myndighed i medfør af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 3 og 4, og artikel 6, stk. 2 og 3, indskrænker efter miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 5, ikke den berørte operatørs ansvar

efter direktivet eller anvendelsen af traktatens artikel 87 og 88 (nu artikel 107 og 108 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde - TEUF).

Efter TEUF artikel 107, stk. 1, er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller produktioner, bortset fra de i traktaterne hjemlede udtagelser, uforenelig med det indre marked i det omfang, den påvirker samhandlen mellem medlemsstaterne.

Det er en generel betingelse, at artikel 107 kun finder anvendelse på støtte rettet mod virksomheder, som er omfattet af TEUFs virksomhedsbegreb. Begrebet virksomhed er fortolket og udviklet af EU-Domstolen og indebærer, at en enhed, uanset dens retlige status og finansieringsmåde, er omfattet af virksomhedsbegrebet, såfremt denne enhed udøver økonomisk aktivitet, jf. punkt 2.1, i EU-Kommissionens meddelelse om begrebet statsstøtte i artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde, jf. EU-Tidende 2016, nr. C 262.

Miljøansvarsdirektivet finder anvendelse på miljøskader, der forvoldes ved udøvelsen af erhvervsmæssige aktiviteter og på overhængende fare for sådanne skader, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 1. Begrebet "erhvervsmæssig aktivitet" i miljøansvarsdirektivets forstand er defineret i direktivets artikel 2, nr. 7, hvorefter der ved erhvervsmæssig aktivitet forstås enhver aktivitet, der udføres i forbindelse med en økonomisk aktivitet, en forretning eller en virksomhed, uanset om denne er privat eller offentlig eller udføres med eller uden økonomisk gevinst for øje.

Da godtgørelsesordningen således omfatter virksomheder, vil den som udgangspunkt være omfattet af TEUF artikel 107. Dog er det ikke al støtte, der kan anses som statsstøtte i EU-retlig forstand. Bestemmelsen i TEUF artikel 107 indeholder således flere kumulative betingelser for, at et initiativ er omfattet af statsstøttebegrebet, som kan opsummeres i følgende overordnede kriterier:

- 1) Er der tale om statsmidler?
- 2) Er der tildelt en fordel?
- 3) Er ordningen selektiv?
- 4) Fordrejer eller truer ordningen med at fordreje konkurrencevilkårene?
- 5) Er der samhandelspåvirkning?

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at den foreslåede godtgørelsesordning i lovforslagets § 1, nr. 5, må anses som statsstøtte i EU-retlig forstand, da godtgørelsen, som forudsættes betalt af statskassen, kun udbetales til enkeltvirksomheder efter en konkret afgørelse. Herudover udgør miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, litra a) og dermed den foreslåede godtgørelsesordning en fravigelse af princippet om forurener betaler, og de pågældende virksomheder fritages således for omkostninger, som er forbundet med deres økonomiske aktivitet.

Traktatens artikel 107, stk. 2 og 3, oplister en række betingelser, hvorunder en foranstaltning, der indeholder statsstøtte, vil være forenelig støtte. Det er hovedsageligt artikel 107, stk. 3, der kan være relevant for den nærværende godtgørelsesordning.

Efter TEUF artikel 108, stk. 3, skal ordningen som udgangspunkt anmeldes til og godkendes af EU-Kommissionen, inden den kan iværksættes. Ved tilrettelæggelsen af godtgørelsesordningen i denne sammenhæng vil det være relevant at undersøge muligheden for at anvende EU-Kommissionens retningslinjer om statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi 2014-2020, jf. EU-Tidende nr. C 200 af 28. juni 2014, s. 1.

For at støtte kan godkendes af EU-Kommissionen under artikel 107, stk. 3, skal støtte først og fremmest forsøge at råde bod på en konstateret markedsfejl eller foranledige virksomheder til at foretage handlinger, som virksomhederne normalt ikke ville foretage. Støtten skal med andre ord tilskynde støttemodtageren til at ændre adfærd.

Overholdelse af princippet om, forurener betaler, sikrer i princippet, at markedssvigt i forbindelse med negative eksterne virkninger korrigeres. Støtte vil ikke blive anset for forenelig støtte efter artikel 107, stk. 3, hvis støttemodtageren i henhold til EU-lovgivningen eller national lovgivning kan holdes ansvarlig for forureningen, hvorfor en sådan støtte ikke vil blive godkendt af EU-Kommissionen. Støtte vil kun blive anset for forenelig med artikel 107, stk. 3, i det omfang forurenere ikke kan identificeres eller ikke kan holdes juridisk ansvarlig for finansiering af foranstaltningerne.

Støtte til rensning af forurenede industrigrunde, kan anses som forenelig med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107, stk. 3, litra c), hvis den lever op til de generelle betingelser for forenelighed fastsat i meddelelse fra EU-Kommissionen om retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi 2014-2020, jf. EU-Tidende 2014, nr. C 200, jf. de fælles vurderingsprincipper i retningslinjernes afsnit 3.

For så vidt angår støtte i form af godtgørelse af rimelige omkostninger ved foranstaltninger, der indebærer andet end rensning af forurenede industrigrunde, vil støtten skulle anmeldes og godkendes af Rådet på forslag af EU-Kommissionen i henhold til TEUF artikel 107, stk. 3, litra e).

Efter TEUF artikel 109 kan Rådet ved forordning fastsætte, at visse former for støtte er fritaget for anmeldelsespligten efter TEUF artikel 108, stk. 3. I henhold til TEUF artikel 108, stk. 4, kan EU-Kommissionen vedtage forordninger vedrørende de nævnte former for støtte.

Det fremgår af artikel 1 i Rådets forordning 2015/1588/EU af 13. juli 2015 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse former for horisontal statsstøtte, jf. EU-Tidende 2015, nr. L 248 af 24. september 2015, s. 1, at EU-Kommissionen ved forordning kan erklære, at en række former for støtte er forenelig med det indre marked og ikke omfattes af underrettningspligten i artikel 108, stk. 3.

I medfør af rådsforordningen har EU-Kommissionen vedtaget forordning 2014/651/EU af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108, jf. EU-Tidende 2014, nr. L

187 af 26. juni 2014, s. 1 (herefter den generelle gruppefritagelsesforordning), hvor især artikel 45 om investeringsstøtte til rensning af forurenede grunde kan relevant.

Det fremgår af artikel 2 i Rådets forordning 2015/1588/EU af 13. juli 2015, at EU-Kommissionen ved forordning kan fastsætte, at en støttetildeling på baggrund af det indre markeds udvikling og funktion ikke opfylder alle kriterierne i TEUF artikel 107, stk. 1, og derfor er fritages for underretningspligten i TEUF artikel 108, stk. 3, forudsat at støtten til samme virksomhed i en given periode ikke overstiger et bestemt fast beløb (de minimis). I medfør af forordningen har EU-Kommissionen vedtaget forordning 2013/1407/EU af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte (herefter den generelle de minimis-forordning), forordning 2013/1408/EU af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte i landbrugssektoren og forordning 2014/717 af 27. juni 2014 om anvendelse af artikel 107 og 108 i Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte i fiskeri- og akvakultursektoren.

Det er en forudsætning for, at der kan ydes godtgørelse under den foreslåede ordning i lovforslagets § 1, nr. 5, at dette kan ske i overensstemmelse med de EU-retlige regler om statsstøtte.

Som det fremgår af lovforslagets afsnit 4, så er der stor usikkerhed omkring hyppighed og omkostningerne ved miljøskade, hvor operatøren er dækket af økonomisk ansvarsfrihed, og det kan ikke på forhånd præcist angives, om og i givet fald hvilket af de ovenfor nævnte regelsæt støtten kan rummes inden for.

Det kan derfor heller ikke udelukkes, at en godtgørelse vil skulle anmeldes individuelt med henblik på at opnå EU-statsstøttegodkendelse af de i sagen foreliggende omkostninger.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den x. x 2020 til den x. x 2020 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

[Liste over høringsparter indsættes efter høring]

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen

Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ja, under 4 mio. kr. årligt.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget gennemfører dele af miljøansvarsdirektivet.	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja X	Nej

11. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1 [miljøskadeloven]

Til nr. 1

Den gældende § 7, stk. 1, har hidtil beskrevet, hvad der skal forstås ved en miljøskade på "beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder". For at bringe bestemmelsen i overensstemmelse med den ændrede definition i lovforslagets § 1, nr. 4, hvor "beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder" ændres til "beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter", foreslås det, at "beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder" ændres til "beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter".

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2., og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

Som følge af ændringen, så der ikke længere står "internationale naturbeskyttelsesområder", ændres desuden referencen i § 7, stk. 1, 1. pkt., til "områder" til "naturtyper og levesteder for arter".

Til nr. 2

De gældende bestemmelser i § 7, stk. 2-4, og § 23, stk. 1, henviser til miljøskade på "beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder".

For at bringe bestemmelserne i overensstemmelse med den ændrede definition i lovforslagets § 1, nr. 4, hvor ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder” ændres til ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter”, foreslås det, at ”beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder” ændres til ”beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2., og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til nr. 3

De gældende bestemmelser i § 14, stk. 1, § 15, stk. 1, og § 17 henviser til ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder”.

For at bringe bestemmelserne i overensstemmelse med den ændrede definition i lovforslagets § 1, nr. 4, hvor ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder” ændres til ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter”, foreslås det, at ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder” ændres til ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2., og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til nr. 4 (§ 15)

Det følger af miljøskadelovens § 15, stk. 3, at der ”ved beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder” forstås arter, der er omfattet af bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter, og internationale naturbeskyttelsesområder, der er udpeget i medfør af miljømålsloven.”

Det foreslås med en ændret formulering af miljøskadelovens § 15, stk. 3, at ordlyden af definitionen af ”beskyttede arter og naturtyper” i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, litra a) og b), gengives i miljøskadeloven så tæt på direktivets ordlyd, som det er muligt for at bestemmelsen er forståelig i national kontekst, og anvender samme sprogbrug som eksisterende national regulering, bl.a. habitatbekendtgørelsen.

Miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, har følgende ordlyd:

”3. ”beskyttede arter og naturtyper”:

- a) de arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II og IV til direktiv 92/43/EØF,
- b) de naturtyper for arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II til direktiv 92/43/EØF, og de naturtyper, der er opført i bilag I til direktiv 92/43/EØF, og ynglepladser eller rastepladser for de arter, der er opført i bilag IV til direktiv 92/43/EØF.”

De arter, naturtyper og levesteder for arter, der er henvist til i form af henvisninger til bestemmelser og bilag i habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne, er gennemført

i dansk ret i naturbeskyttelseslovgivningen og jagt- og vildtforvaltningslovgivningen. Det drejer sig især om følgende regler:

1. Naturbeskyttelseslovens § 29 a og bilag 3, der indeholder en liste over arter på habitatdirektivets bilag IV, som er naturligt hjemmehørende i Danmark og beskyttet efter § 29 a.
2. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter (herefter habitatbekendtgørelsen), jf. § 3, stk. 1, nr. 5-7, der henviser til bekendtgørelsens bilag 5-7:
 - a) Bilag nr. 5 er en fortegnelse over de naturtyper og arter, der er omfattet af EF-habitatdirektivets bilag I og II, som er naturligt hjemmehørende i Danmark, og som er relevante ved udpegning af habitatområder i Danmark.
 - b) Bilag nr. 6 indeholder en fortegnelse over fuglearter, der er omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I, og regelmæssigt tilbagevendende arter, som er relevante ved udpegning af fuglebeskyttelsesområder i Danmark.
 - c) Bilag nr. 7 indeholder en fortegnelse over de arter, der er omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, og som er hjemmehørende i Danmark.
- 3) Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt (herefter artsfredningsbekendtgørelsen), jf. bilag 1, 2 og 7 om bilag IV-arter.
- 4) Lov om jagt og vildtforvaltning, herunder bekendtgørelser om vildtreservater.

Det foreslås, at direktivets ordlyd ”beskyttede arter og naturtyper” implementeres som ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter”.

Ordet ”naturtyper” i direktivet (natural habitats) dækker både over naturtyper (natural habitats) og levesteder for arter (habitats of species). Den danske oversættelse af ”habitats of species” er ”naturtyper for arter”, men det burde rettelig have været ”levesteder for arter”, jf. også habitatdirektivets definitioner i artikel 1, litra b) og f):

”b) naturtyper (natural habitats): land- eller vandområder, som er kendetegnet ved særlige geografiske, abiotiske eller biotiske træk, uanset om de er helt eller delvis naturlige.

f) levested for en art (habitat of a species): et miljø, der defineres af specifikke abiotiske og biotiske faktorer, og hvor arten lever på et af stadierne i sin livscyclus.”

Ordet ”beskyttede” knytter sig såvel til arter som til naturtyper og levesteder for arter.

De beskyttede arter defineret i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, litra a), er

- 1) arter, der er nævnt i fuglebeskyttelsesdirektivets (direktiv 74/409/EØF, nu direktiv 2009/147/EF) artikel 4, stk. 2, eller opført i direktivets bilag I, og
- 2) arter, der er opført i habitatdirektivets (direktiv 93/43/EØF) bilag II og IV.

Det foreslås, at miljøskadedirektivets artikel 2, stk. 3, litra a), implementeres i miljøskadelovens § 15, stk. 3, nr. 1, som foreslås affattet således:

”arter, der er naturligt hjemmehørende i Danmark, og som er medtaget i EF-habitatdirektivets bilag II og IV og i EF-fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I,

samt regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter og forekomster, der er relevante som følge af EF-fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2.

Bestemmelsens formulering er baseret på implementeringen af de i artikel 2, stk. 3, litra a), angivne henvisninger til bestemmelser og bilag i habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne i dansk ret, jf. ovenfor. Bilagene dækker arter af fællesskabsbetydning, men man kan ikke af direktivets bilag se, hvilke arter, der er relevante i en dansk kontekst. Det kan man kun se i de danske regler, der gennemfører direktiverne, jf. opremsningen ovenfor.

Samtlige fuglearter, som forekommer i vild tilstand inden for EU, er beskyttet efter fuglebeskyttelsesdirektivet. De fuglearter, der er omfattet af miljøansvarsdirektivet, er dog begrænset til arter, som kræver særlige beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til deres levesteder, og som er opført på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I eller omfattet af direktivets artikel 4, stk. 2. Bilag I-arterne er arter, der kræver særlige beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til deres levesteder for at sikre, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde. Der er i alt ca. 75 fuglearter på bilag I, og de forekommer ikke alle vildtlevende i Danmark. Som danske bilag I-arter kan eksempelvis nævnes skestork, vandrefalk og klyde. Artikel 4, stk. 2,-arter er regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter, der ikke er opført i bilag I, men som for så vidt angår deres yngle-, fjerskifte-, overvintrings- og rasteområder har tilsvarende beskyttelsesbehov. Som eksempel på sådanne arter kan nævnes sortand, havørn og hjejle. I habitatbekendtgørelsens bilag 6, der implementerer direktivets bilag I og artikel 4, stk. 2, er der opført ca. 84 fuglenavne.

De arter, der er beskyttet efter habitatdirektivet, og som er omfattet af miljøansvarsdirektivet, er dyrearter og plantearter af fællesskabsbetydning, hvis bevaring kræver udpegning af særlige bevaringsområder (bilag II-arter), eller kræver streng beskyttelse (bilag IV-arter).

Som eksempel på bilag II-dyrearter, der forekommer i Danmark, kan nævnes bæklampret, hedepletvinge og kildevældsvindelsnegl og på bilag IV-dyrearter brunflagermus, spidssnudet frø og markfirben. Flere af arterne er både bilag II og IV arter, herunder bæver, odder, brunflagermus og bred vandkalv. Af beskyttede plantearter kan nævnes vandranke, fruesko og gul stenbræk.

For beskyttede dyre- og plantearter gælder det, at de er beskyttet, uanset om de befinder sig i det område (internationalt naturbeskyttelsesområde, herefter Natura 2000-område), som de udgør udpegningsgrundlaget for, eller uden for disse områder.

De beskyttede naturtyper og levesteder for arter defineret i artikel 2, stk. 3, litra b), er:

- 1) levesteder for arter, der er nævnt i fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2, eller opført i direktivets bilag I eller i habitatdirektivets bilag II,
- 2) naturtyper, der er opført i habitatdirektivets bilag I, og
- 3) yngle- eller rastepladser for de arter, der er opført i habitatdirektivets bilag IV.

Det foreslås, at miljøskadedirektivets artikel 2, stk. 3, litra b, implementeres i miljøskadelovens § 15, stk. 3, nr. 2, som foreslås affattet således:

”2) naturtyper, der er naturligt forekommende i Danmark, og som er medtaget i EF-habitatdirektivets bilag I samt yngle- eller rasteplasser for bilag IV-arter, og levesteder for arter i EF-habitatdirektivets bilag II eller i EF-fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I samt levesteder med regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter og forekomster, der er relevante som følge af EF-fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2.«

Bestemmelsens formulering er baseret på implementeringen af de i artikel 2, stk. 3, litra b), angivne henvisninger til bestemmelser og bilag i habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne i dansk ret, jf. ovenfor.

For naturtyper og levesteder for arter gælder det, at disse kan befinde sig både indenfor Natura 2000-områder og udenfor, sidstnævnte kan for eksempel være § 3-områder eller urørt skov eller biodiversitetsskov uden for Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark naturligt hjemmehørende arter, der er medtaget i EF-habitatdirektivets bilag I og II og i EF-fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I, samt regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter og forekomster, der er relevante som følge af EF-fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2, jf. habitatbekendtgørelsens § 4, stk. 2.

Den foreslåede gennemførelse af miljøansvarsdirektivets regler for så vidt angår arter og naturtyper er ikke mere vidtgående, end EU-forpligtelserne tilsiger, og indeholder ikke materielle forpligtelser ud over det, der følger af naturdirektiverne.

Det vil sige, at den foreslåede ordlyd ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter” ikke har konsekvenser med hensyn til afgrænsning af naturarealer og kortlægning af habitatnaturtyper, der ligger ud over forpligtelserne i naturdirektiverne. Uanset om der er tale om en naturtype, der er inden eller uden for Natura 2000, skal der i alle tilfælde foretages en vurdering af, om der foreligger en miljøskade. Jo bedre oplysningerne om områderne er, jo lettere vil det være at lave en skadesvurdering og finde frem til passende afhjælpende foranstaltninger. Der er bedre oplysninger inden for Natura 2000-områder. Afgørelsen af, hvornår der foreligger en miljøskade på en beskyttet naturtype, vil være vanskeligere uden for Natura 2000-områder. Hvis der ikke eksisterer eller kun er begrænset information uden for Natura 2000-områder, så kræver det en yderligere indsats på baggrund af de tilgængelige data, og det kan være vanskeligere at fastlægge baseline betingelserne.

Natura 2000-planer for Natura 2000-områder fastsætter mål om god naturtilstand, eller fastsætter mål, der bidrager til gunstig bevaringsstatus for arter i overensstemmelse med bestemmelserne i naturdirektiverne. Denne statusfastlæggelse giver et bedre grundlag for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Sådanne planer – og dermed statusfastlæggelse – foreligger ikke nødvendigvis for andre områder, men der kan være mere information om fredede områder eller § 3-områder uden for Natura 2000-områder. For områder uden for Natura 2000-områder vil der således ikke nødvendigvis være nogen målestok for, om en aktivitet har medført en væsentlig negativ påvirkning af bestræbelserne for at opnå

eller bevare god bevaringsstatus, hvilket er afgørende for at konstatere, om der er en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Der må i givet fald foretages en vurdering ud fra de oplysninger, der er tilgængelige, eller som det er muligt at fremskaffe.

I forhold til artsbeskyttelsen er foruden de internationale naturbeskyttelsesområder følgende områder omfattet af miljøansvarsdirektivet: levesteder for de fuglearter, som efter fuglebeskyttelsesdirektivet kræver særlige beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til levesteder, herunder ynglepladser, fjerskiftepladser og rastepfadser. Tilsvarende gælder ynglepladser og rastepfadser for de arter, som efter habitatdirektivets bilag IV kræver streng beskyttelse.

Det foreslås, at kun miljøskadedirektivets artikel 2, stk. 3, litra a) og b), implementeres, da artikel 2, stk. 3, litra c), er frivillig, og da dækningen i artikel 2, stk. 3, litra a) og b), er omfattende.

Artikel 2, stk. 3, litra c) har følgende ordlyd: ”c) hvis en medlemsstat træffer afgørelse herom, enhver naturtype eller art, der ikke er opført i disse bilag, og som medlemsstaterne udpeger til tilsvarende formål som dem, der er fastlagt i disse to direktiver.”

Til nr. 5 (§ 46)

Den gældende § 46, stk. 1, fastlægger, at den, der er ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal dække omkostningerne i forbindelse med miljøministerens administration og tilsyn efter lovens kapitel 2-6. Dette dækker miljøministerens omkostninger i forbindelse med udstedelse af påbud efter loven samt udøvelse af tilsyn efter loven. Det nævnte krav om, at den ansvarlige skal dække omkostningerne ved ministerens sagsbehandling, følger af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 2, 1. led, og er en udmøntning af forurenere betaler-princippet, som ligger til grund for direktivets bestemmelser. Ved omkostningerne til udstedelse af påbud og udøvelse af tilsyn skal, i henhold til direktivets artikel 2, stk. 16, forstås omkostninger, som er nødvendige for en korrekt og effektiv gennemførelse af lovens bestemmelser, herunder omkostningerne til de vurderinger af den konstaterede miljøskade, overhængende fare for en miljøskade og alternative foranstaltninger, der skal iværksættes overfor en skade eller en fare for en skade samt håndhævelsesomkostninger og omkostninger ved det konkrete tilsyn. Omkostningerne vil således f.eks. være administrative omkostninger, herunder såvel den miljøfaglige som den juridiske sagsbehandling og omkostninger ved dataindsamling ved den konkrete sag, og andre generelle omkostninger.

Det fremgår af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 2, at *med forbehold for [direktivets] stk. 3 og 4* sørger den kompetente myndighed for, at de omkostninger den har afholdt som følge af forebyggende og afhjælpende foranstaltninger i medfør af direktivet, dækkes af den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Det medfører, at i de situationer, hvor en ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare herfor ikke skal bære omkostningerne i henhold til direktivets artikel 8, stk. 3 og 4, skal den ansvarlige heller ikke dække den kompetente myndigheds omkostninger.

Det foreslås derfor i *stk. 1*, at indsætte en henvisning til den foreslåede § 47. Det følger af den foreslåede § 47 at staten skal godtgøre den ansvarlige afholdte omkostninger til en miljøskade eller en overhængende fare herfor, såfremt den ansvarlige kan godtgøre, at skaden er omfattet af følgende situationer: 1) skaden er forvoldt af tredjemand, og er indtrådt til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skaden skyldes overholdelse af ufravigelse forskrifter, der er fastsat af en offentlighed myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) skaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

Såfremt der er tale om en overhængende fare for en miljøskade, vil der kunne ske godtgørelse i situation 1) og 2).

Ændringen vil således medføre, at den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor i de ovenfor nævnte situationer omfattet af den foreslåede § 47, ikke vil skulle dække statens omkostninger til administration og tilsyn efter lovens kapitel 2-6. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 47 for beskrivelse af den foreslåede godtgørelsesordning.

Til nr. 6 (§ 47)

Bestemmelsen, der er ny, sikrer implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a).

Det fremgår af miljøansvarsdirektivet artikel 8, stk. 3, at den ansvarlige ikke er forpligtet til at bære omkostningerne ved forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger, der træffes i medfør af dette direktiv, hvis han kan bevise, at miljøskaden eller den overhængende fare for sådan skade a) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller b) skyldes overholdelse af påbud eller instrukser udstedt af en offentlig myndighed med undtagelse af påbud eller instrukser som følge af en emission eller hændelse, der skyldes operatørens egne aktiviteter.

I sådanne tilfælde træffer medlemsstaterne hensigtsmæssige foranstaltninger, således at operatøren kan få dækket de afholdte omkostninger.

Tilsvarende fremgår det af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 4, at medlemsstaterne kan tillade, at en operatør ikke bærer omkostningerne i forbindelse med afhjælpende foranstaltninger, der træffes i medfør af dette direktiv, hvis operatøren kan påvise, at han ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved a) en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, der fremgår af eller er udstedt i henhold til gældende nationale love og bestemmelser, som gennemfører den af Fællesskabet vedtagne lovgivning, der er nævnt i bilag III, således som den fandt anvendelse på tidspunktet for emissionen eller begivenheden eller b) en emission eller aktivitet eller enhver form for anvendelse af et produkt i forbindelse med en aktivitet, som

operatøren kan påvise ikke ansås for at ville forårsage miljøskader ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen eller aktiviteten fandt sted.

Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), er i dag implementeret i miljøbeskyttelseslovens § 73 d, jordforureningslovens § 38 d, husdyrbruglovens § 54 d, miljø og genteknologilovens § 25 d, vandforsyningslovens § 68 d, råstoflovens § 33 f, vandløbslovens § 60 f og havmiljølovens § 47 d. Det fremgår af disse bestemmelser, at den ansvarliges pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade ikke gælder, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, 1) at skaden er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) at skaden skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) at skaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforvarlige adfærd.

Såfremt der er tale om en overhængende fare for en miljøskade, er ansvaret lempet i situationer omfattet af nr. 1 og 2, som beskrevet ovenfor.

Bestemmelsen er således implementeret som en lempelse af direktivets ubetingede ansvar for miljøskader og overhængende fare herfor. Det medfører, at den ansvarlige for miljøskaden ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige kan godtgøre (omvendt bevisbyrde), at miljøskaden er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøskaden er opstået som følge af, at man har overholdt en ufravigelig forskrift, herunder et påbud. Undtagelsen finder dog ikke anvendelse, hvis påbuddet eller forskriften skyldes vedkommendes egne aktiviteter. Tilsvarende gælder, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at en indtrådt miljøskade er forvoldt ved en forurening eller begivenhed, der er udtrykkeligt tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en sådan tilladelse. For en uddybende beskrivelse af gældende ret i de relevante love, henvises der til bemærkningerne til § 2, nr. 2, § 3, nr. 2, § 5, nr. 2, § 6, nr. 2, § 7, nr. 2, § 8, nr. 2, § 9, nr. 2.

Det foreslås i *stk. 1*, at miljøministeren kan træffe afgørelse om godtgørelse af udgifter, som den ansvarlige for en indtrådt miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, omfattet af lov om miljøbeskyttelse § 73 b, stk. 2, lov om forurenede jord § 38 b, stk. 2, lov om beskyttelse af havmiljøet § 47 b, stk. 2, lov om vandforsyning m.v. § 68 a, stk. 2, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 54 b, stk. 2, lov om miljø og genteknologi § 25 b, stk. 2, lov om vandløb § 60 b, stk. 2, og lov om råstoffer § 33 b, stk. 2, har afholdt som følge af den ansvarliges pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere skade efter de nævnte love samt den ansvarliges pligt til at foretage afhjælpende foranstaltninger efter

miljøskadeloven. Det er således alene i de sager, hvor der er et ubetinget ansvar efter direktivet, at afholdte omkostninger kan søges godtgjort.

Godtgørelsesordningen er derfor ikke relevant for miljøskader eller overhængende fare herfor, der baseres på det skyldbaserede ansvar. Dette skyldes, at de i direktivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b) og artikel 8, stk. 4, litra a) nævnte situationer alle kræver, at der ikke er udvist uagtsomhed fra den ansvarliges side.

Godtgørelsesordningen vil omfatte de afholdte omkostninger, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, sidste led, som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor har haft i forbindelse med den konkrete miljøskade eller overhængende fare for miljøskade.

Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at henset til direktivets ordlyd og formål vil den ansvarlige kunne få godtgjort alle udgifter forbundet med forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger i relation til den overhængende fare for miljøskade eller en indtrådt miljøskade, såfremt de er rimelige og har en naturlig tilknytning til miljøskaden eller den overhængende fare for miljøskade.

Ordningen vil således omfatte de rimelige udgifter, den ansvarlige for miljøskaden eller den overhængende fare for miljøskaden har haft, i forbindelse med opfyldelse af den ansvarliges handlepligt efter den relevante sektorregulering samt i forbindelse med opfyldelse af påbud meddelt efter miljøskadelovens kapitel 3. Det vil sige, at der efter omstændighederne f.eks. vil kunne godtgøres faglige og juridiske omkostninger snævert knyttet til de forebyggende eller afværgende foranstaltninger. Der vil ikke kunne godtgøres omkostninger til f.eks. almindelige juridiske undersøgelser af reglerne. Herudover forventes der også efter omstændighederne at kunne blive godtgjort rimelige omkostninger til administration, herunder til ansøgningen om godtgørelse. I det omfang der ikke er tale om udgifter, hvor størrelsen i øvrigt kan dokumenteres gennem f.eks. fakturaer eller lignende, kan dette ske gennem en tro- og loveerklæring.

Godtgørelsesordningen forventes fastlagt således, at den ansvarlige for en miljøskade skal rette henvendelse til Miljøstyrelsen som relevant myndighed. Efter omstændighederne vil der kunne træffes afgørelse efter den foreslåede bestemmelse som en integreret del af de afgørelser, miljøministeren i øvrigt træffer efter miljøskadeloven, hvis der er klarhed over, hvorvidt den ansvarlige vil være omfattet af den foreslåede regel allerede på dette tidspunkt. Såfremt der ikke er den fornødne klarhed, eller hvis den ansvarlige først anmoder om dækning af omkostningerne senere, vil der først kunne træffes afgørelse på et senere tidspunkt. Den foreslåede afgørelsen vil kunne påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. miljøskadelovens § 50.

I forbindelse med Miljøstyrelsens påbud efter miljøskadelovens kapitel 3 vil Miljøstyrelsen være forpligtet til efter forvaltningslovens § 7 at vejlede om muligheden for godtgørelsesordning, hvor det vurderes relevant.

Som det fremgår af afsnit 8 i de almindelige bemærkninger, så udgør udbetalinger under den foreslåede godtgørelsesordning statsstøtte. Miljøministeren kan derfor

kun træffe afgørelse efter § 47, stk. 1 i det omfang, dette er overensstemmelse med de statsstøtteretlige regler.

Det foreslåede *stk. 2* vedrører godtgørelse af udgifter forbundet med en indtrådt miljøskade. En miljøskade defineres i miljøskadelovens §§ 7-9 i henhold til, om der er tale om en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder, vandmiljøet eller jord.

De udgifter, der kan godtgøres, skal stamme fra foranstaltninger til at begrænse en miljøskades omfang og til at forhindre yderligere miljøskade. Der vil f.eks. være tale om udgifter til de foranstaltninger, som Miljøstyrelsen har påbudt efter lovens kapitel 3.

Der vil alene kunne godtgøres omkostninger, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at skaden 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd. Dette svarer til miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), samt artikel 8, stk. 4, litra a).

Det er således tilfælde, hvor der opstår miljøskader, som den ansvarlige ikke er herre over.

Det er ikke alle tilladelser/godkendelser, der kan opfylde direktivets krav om, at en emission eller begivenhed skal være udtrykkeligt tilladt. Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at "en udtrykkelig tilladelse" vil være en tilladelse, hvor der er taget stilling til mængden og karakteren af udledningen, herunder (hvor relevant) i hvilket tidsrum, den udledes (f.eks. samlet mængde af stof udledt over måned eller et år og maksimale koncentrationer af stoffet i udledningen) og hvordan og til hvilken ressource udledning kan ske. Det kan for eksempel dreje sig om, fra hvilket udledningspunkt, der må udledes spildevand i forhold til et overfladevandsområde, eller antal hektar landbrugsjord, der skal udsprede over eller lignende.

Som altovervejende udgangspunkt vil f.eks. en tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33, opfylde disse krav for så vidt de aktiviteter/udledninger, godkendelsen omfatter, forudsat at virksomheden i ansøgningen har leveret de relevante oplysninger. En spildevandstilladelse vil som altovervejende udgangspunkt opfylde kravene til en udtrykkelig tilladelse.

Det er således formålet med reglen, at den ansvarlige skal kunne få dækket de rimelige omkostninger, der knytter sig til den faglige håndtering af en miljøskade efter både den relevante sektorregulering og miljøskadeloven.

Det er den ansvarlige for miljøskaden, der skal godtgøre, at betingelserne for denne ansvarsfrihed er til stede. Der er således en omvendt bevisbyrde. Hvordan den omvendte bevisbyrde skal løftes må i den enkelte sag ske ud fra en konkret vurdering af samspillet mellem sagens oplysninger. Det påhviler dog under alle omstændigheder den ansvarlige at oplyse sagen bedst muligt ved at give oplysninger om hændelsesforløbet og ved hjælp af f.eks. journaler, regnskabsoplysninger, egenkontrol og lignende.

Det er de rimelige omkostninger, der er forbundet med pligten til at begrænse miljøskaden og forhindre yderligere skade, der kan søges godtgjort.

Det vil først være muligt at træffe afgørelse om godtgørelse af omkostningerne i de tilfælde, hvor der er truffet afgørelse om, at den pågældende skade anses for at være en miljøskade. I det omfang der senere træffes afgørelse efter den foreslåede bestemmelse, vil den ansvarlige kunne få sine omkostninger dækket.

Såfremt den relevante myndighed efter sektorlovgivningen har truffet afgørelse om, at der er tale om en miljøskade, og at sagen derfor skal behandles efter miljøskadeloven, men hvor den ansvarlige ikke har mulighed for at stille sikkerhed efter miljøskadelovens kapitel 2, træffer Miljøstyrelsen afgørelse efter miljøskadelovens § 21, stk. 2, om, at sagen skal behandles af sektormyndigheden efter den relevante sektorlovgivning. I disse tilfælde vil de foranstaltninger, der er truffet før afgørelsen efter § 21, stk. 2, også kunne dækkes efter den foreslåede bestemmelse, såfremt betingelserne herfor er opfyldt.

Det foreslåede *stk. 3* vedrører godtgørelse af udgifter forbundet med en overhængende fare for en miljøskade. Bestemmelsen supplerer således bestemmelsen i *stk. 2*, der vedrører allerede indtrufne miljøskader. En overhængende fare for miljøskade forstås efter miljøskadelovens § 11, at der er en tilstrækkelig sandsynlighed for, at en miljøskade vil indtræde i nær fremtid.

Det foreslås således, at den ansvarlige for en overhængende fare for miljøskade kan få godtgjort udgifter, som følge af den ansvarliges pligt til at afværge den overhængende fare for en miljøskade efter de nævnte love samt den ansvarliges pligt til at foretage forebyggende foranstaltninger efter miljøskadeloven, såfremt den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at den 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter. Dette svarer til de i *stk. 2*, nr. 1 og 2, fastsatte situationer.

Det er således også i denne sammenhæng situationer, som den ansvarlige ikke er herre over.

For en uddybet beskrivelse af hvilke udgifter, der kan godtgøres og i hvilke situationer, samt hvem der er omfattet af ordningen henvises til bemærkningerne til *stk. 2* ovenfor.

Det foreslås i *stk. 4*, at godtgørelsesordningen i visse tilfælde ikke finder anvendelse for producenter eller importører.

Udgangspunktet i miljøskadereguleringen er, at den ansvarlige for en miljøskade er den, der er ansvarlig for driften af den erhvervsmæssige aktivitet. Dette modificeres dog i sager vedrørende erhvervsmæssig anvendelse af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning til jordbrugsformål, samt anvendelse af pesticider og biocider. Reglerne om producenten og importørens ansvar fremgår af lov om miljøbeskyttelse § 73 b, stk. 4 og 5, lov om forurenede jord § 38 b, stk. 4 og 5, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 54 b, stk. 4 og 5, og lov om miljø og genteknologi § 25 b, stk. 4.

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 73 d, stk. 3, jordforureningslovens § 38 d, stk. 3, husdyrbruglovens § 54 d, stk. 3, og miljø og genteknologilovens § 25 d, stk. 3, at ansvaret for en miljøskade omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 73 b, stk. 4 og 5, jordforureningslovens § 38 b, stk. 4 og 5, husdyrgodkendelseslovens § 54 b, stk. 4 og 5, og miljø og genteknologilovens § 25 b, stk. 4, ikke kan lempes i de tilfælde, hvor der er tale om en skade forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 1, § 3, nr. 1 og § 6, nr. 1, vedrørende ansvarsgrundlaget for producenter og importører.

Den lempelse af det ubetingede ansvar, der følger af de nævnte bestemmelser, finder således ikke anvendelse i forhold til producenten eller importøren af pesticider, biocider og anden gødning end husdyrgødning.

Denne sondring videreføres i den foreslåede bestemmelse. Producenter eller importører vil derfor ikke kunne få godtgjort omkostninger relateret til en miljøskade forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse.

Det foreslås i *stk. 5*, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte regler om godtgørelsesordningen efter de foreslåede stk. 1-3 træffer afgørelse i sager efter det foreslåede stk. 1 og 2.

Miljøministeren bemyndiges ligeledes til at fastsætte regler om den foreslåede godtgørelsesordning, herunder om hvilke udgifter, der kan godtgøres, samt dokumentationskrav. Bemyndigelsen forventes i første omgang udmøntet således, at ministeren fastsætter regler om dokumentationskrav for de afholdte udgifter, om hvilke udgifter der kan godtgøres, klage samt om processuelle regler for anmodning om godtgørelse, samt eventuelle yderligere krav af hensyn til de statsstøtteretlige regler.

Til nr. 7 og 8 (§ 48)

Den gældende § 48 fastsætter regler om forældelse af det krav på dækning af udgifter efter miljøskadelovens § 33, stk. 2, og § 35, som staten måtte have. Bestemmelsens stk. 1 og 2 gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 10, og

fastsætter en almindelig forældelsesfrist på 5 år, inden for hvilken ministeren kan indlede procedurer til at få dækket afholdte omkostninger i forbindelse med selvhjælpshandlinger. De 5 år regnes fra den dato, hvor foranstaltningerne er afsluttet, eller hvor den ansvarlige er blevet identificeret. Forældelsesfristen løber fra den seneste af disse to datoer.

Bestemmelsen er udtryk for den vægt, der lægges på forureneren betaler-princippet i miljøansvarsdirektivet. Efter den gældende stk. 2, gælder den 5-årige forældelsesfrist også for afholdte udgifter til selvhjælpshandlinger efter anden lovgivning.

Den 5-årige forældelsesfrist er suppleret af en absolut frist på 30 år. Det indebærer, at forældelse af krav, som nævnt i stk. 1 og 2, altid indtræder senest 30 år efter den emission eller begivenhed, der førte til en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, medmindre lovgivningens almindelige regler om forældelse indebærer, at forældelsen først indtræder på et senere tidspunkt.

Miljøansvarsdirektivet indeholder ingen bestemmelser om absolutte forældelsesfrister for fordringer.

Med det foreslåede *stk. 3*, der er nyt, fastsættes en forældelsesfrist på 5 år, inden for hvilken den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan rette et krav mod staten for godtgørelse efter den foreslåede § 47 i miljøskadeloven. De 5 år regnes fra den dato, hvor foranstaltningerne er afsluttet, eller hvor den ansvarlige for den emission eller begivenhed, som har forvoldt en miljøskade eller fremkaldt en overhængende fare herfor, er blevet identificeret. Forældelsen løber fra den seneste af disse datoer. I forhold til suspension og afbrydelse af forældelsen gælder forældelseslovens almindelige regler.

Efter forældelseslovens § 3, stk. 2, kan forældelsen i visse tilfælde suspenderes. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis fordringshaveren er ubekendt med fordringen eller skyldneren, og ukendskabet vedrører de faktiske forhold, som fordringen støttes på. Suspension indebærer, at forældelsesfristens begyndelsestidspunkt udskydes, dog således at forældelse altid indtræder ved udløbet af den absolutte forældelsesfrist.

Afbrydelse af forældelse efter forældelsesloven kan ske både egentligt (forældelsesloven §§ 15-18) og foreløbigt (forældelsesloven §§ 20-22). Virkningen af begge former for forældelse er, at forældelsen sættes i stå for en kortere eller længere periode. Det forældelsesafbrydende skridt skal gennemføres inden forældelsesfristens udløb for at få virkning.

Forældelse afbrydes egentligt, når skyldneren erkender sin forpligtelse, jf. forældelseslovens § 15, eller ved, at fordringshaveren foretager retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, voldgiftskendelse eller anden bindende afgørelse, der fastslår fordringens eksistens og størrelse, jf. forældelseslovens §§ 16-18. De retslige skridt skal forfølges inden for rimelig tid, det vil sige uden uforholdsmæssigt ophold. Hvis der er sket egentlig afbrydelse af forældelsesfristen, løber en helt ny forældelsesfrist af

samme længde som den oprindelige frist, jf. forældelseslovens § 19, stk. 1. Hvis der er sket foreløbig afbrydelse, løber der en frist på mindst 1 år, efter det afbrydende skridt er afsluttet.

Miljøansvarsdirektivet fastlægger ingen særlige forældelsesfrister for det krav den ansvarlige måtte have på dækning af omkostninger, som den ansvarlige har afholdt, men som i henhold til direktivets artikel 8, stk. 3 og 4, skal dækkes. Det fremgår derimod af artikel 8, stk. 3, sidste led, at medlemsstaterne skal træffe hensigtsmæssige foranstaltninger, således at den ansvarlige kan få dækket afholdte omkostninger.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, fraviger lovbekendtgørelse nr. 1238 af 9. november 2015 om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Efter forældelsesloven er den almindelige forældelsesfrist 3 år, medmindre andet følger af andre bestemmelser, jf. forældelseslovens § 3, stk. 1. Den 3-årige forældelsesfrist er suppleret af en absolut frist på 10 år, jf. forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 4. Det indebærer, at forældelse altid indtræder senest 10 år efter, at fordringen kunne kræves opfyldt (forfaldstidspunktet). Det er vurderingen, at den foreslåede bestemmelse vil stille den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor bedre end efter de almindelige forældelsesregler, idet forældelsesfristerne efter forældelsesloven som udgangspunkt vil løbe fra det tidspunkt, hvor skaden indtræder. Da afhjælpende og forebyggende foranstaltninger i relation til en miljøskade eller overhængende fare herfor kan strække sig over en længere periode, antageligvis flere år, vil den ansvarlige efter de almindelige forældelsesregler kunne stå i den situation, at kravet vil være forældet, før foranstaltningerne er gennemført, og dermed også før der kan søges godtgørelse for de afholdte foranstaltninger. Dette vurderes at være i strid med direktivet, hvorefter der skal træffes foranstaltninger, således at den ansvarlige kan få dækket de afholdte omkostninger.

Som konsekvens af det nye stk. 3 bliver det gældende stk. 3 til stk. 4.

Til § 2 [miljøbeskyttelsesloven]

Til nr. 1 (§ 73 b)

Den gældende § 73 b i lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 808 af 9. juni 2020 (herefter miljøbeskyttelsesloven) angiver, hvem der i forskellige situationer er den ansvarlige for en miljøskade. Det fremgår således af bestemmelsens stk. 2, at den ansvarlige for en miljøskade er den, der er ansvarlig for driften, uanset hvordan skaden er sket. Dette modificeres dog i bestemmelsens stk. 3-5. Det fremgår således af stk. 3, at for så vidt angår skader sket ved anvendelse af pesticider, biocider, gødning, herunder husdyrgødning, og affaldsstoffer til jordbrugsformål, så er det brugeren, der er ansvarlig, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med retningslinjerne, og at brugeren ikke har udvist uforsvarlig adfærd. I disse situationer vil det være producenten eller importøren, jf. stk. 4, der er ansvarlig for en miljøskade. For så vidt angår husdyrgødning og affaldsstoffer til jordbrugsformål (dvs. spildevandsslam) modificeres dette dog yderligere i stk. 5, hvorefter producenten eller importøren ikke har et ansvar, såfremt miljøskaden eller den overhængende fare herfor ikke følger af en fejl ved produktet, og der ikke er udvist uforsvarlig adfærd fra producenten eller

importørens side. I disse situationer vil der således ikke være en ansvarlig for miljøskader eller overhængende fare herfor, hvis dette skyldes anvendelse af husdyrgødning og affaldsstoffer til jordbrugsformål.

Miljøansvarsdirektivets artikel 5 og 6 fastlægger, at "operatøren", dvs. den ansvarlige for miljøskaden, skal træffe foranstaltninger, såfremt der er tale om en overhængende fare for en miljøskade eller en indtruffet miljøskade. Det fremgår ikke af direktivet, at der i de i § 73 b nævnte situationer kan ske en lempelse af ansvaret, således at der ikke vil være en ansvarlig, der skal træffe foranstaltninger.

Efter den gældende bestemmelse ville der for så vidt angår husdyrgødning og anvendelse af affaldsstoffer til jordbrugsformål kunne opstå situationer, hvor der ikke var en ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Der ville dermed ikke være en ansvarlig at pålægge handlepligten. Dette vurderes at være i strid med direktivets artikel 5 og 6 om den ansvarliges forpligtelser sammenholdt med definitionen på "operatøren" i artikel 2, stk. 6.

Det foreslås derfor, jf. lovforslagets § 2, nr. 1, at såfremt hverken brugeren eller producenten eller importøren er ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare herfor efter § 73 b, stk. 3-5, vil den ansvarlige for miljøskaden være den ansvarlige for driften, jf. § 73 b, stk. 2, jf. stk. 1. På denne måde sikres det, at der altid er en ansvarlig for en miljøskade, der skal træffe foranstaltninger i overensstemmelse med direktivets regler herom. Dette medfører, at såfremt der er tale om en miljøskade forårsaget af husdyrgødning eller affaldsstoffer til jordbrugsformål, vil det fremover være den ansvarlige for driften af den erhvervs-mæssige aktivitet, der er ansvarlig for miljøskaden.

Til nr. 2 (§ 73 d ophæves)

Det fremgår af den gældende § 73 d, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven, at den ansvarlige for en miljøskade ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige kan godtgøre, at miljøskaden 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en sådan tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade ikke har pligt til at afværge en overhængende fare for en miljøskade, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at faren 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet eller 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objektive ansvar, der ellers følger af miljøbeskyttelseslovens § 73 c.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det er i den gældende stk. 3 endeligt bestemt, at en producent eller importør, som nævnt i § 73 b, stk. 4 og 5, ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed jf. § 73 d, stk. 1, nr. 3. Hermed fastholdes, at der gælder et fuldt objektivi ansvar i disse situationer.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervsmæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forureneren betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1.

Det fremgår af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, at såfremt en miljøskade endnu ikke er indtrådt, men der er overhængende fare for en sådan skade, skal den ansvarlige omgående træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger. Efter artikel 5, stk. 4, skal den kompetente myndighed kræve, at den ansvarlige træffer forebyggende foranstaltninger. Hvis den ansvarlige ikke opfylder forpligtelserne i henhold til artikel 5, stk. 1 eller stk. 3, litra b) eller c), ikke kan identificeres eller ikke kan pålægges at afholde omkostningerne i henhold til dette direktiv, kan den kompetente myndighed selv træffe disse foranstaltninger.

Det fremgår endvidere af miljøansvarsdirektivets artikel 6, stk. 1, at er der indtrådt en miljøskade, skal den ansvarlige straks underrette den kompetente myndighed om alle relevante aspekter ved situationen og træffe a) enhver praktisk gennemførlig foranstaltning til øjeblikkeligt at kontrollere, indeslutte, fjerne eller på anden måde håndtere de pågældende forurenende stoffer og/eller enhver anden skadelig påvirkning for at begrænse og forhindre yderligere miljøskade og negativ virkning på menneskers sundhed eller yderligere forringelse af udnyttelsesmulighederne, og b) de nødvendige afhjælpende foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 7. Efter artikel 6, stk. 3, skal den kompetente myndighed kræve, at den ansvarlige træffer afhjælpende foranstaltninger. Hvis den ansvarlige ikke opfylder forpligtelserne i henhold til artikel 6, stk. 1 eller stk. 2, litra b), c), eller d), ikke kan identificeres eller ikke kan pålægges at afholde omkostningerne i henhold til dette direktiv, kan den kompetente myndighed som en sidste udvej selv træffe disse foranstaltninger.

Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

Det fremgår således af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), at den ansvarlige ikke er forpligtet til at bære omkostningerne ved forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger, der træffes i medfør af direktivet, hvis den ansvarlige kan bevise, at miljøskaden eller den overhængende fare for sådan skade a) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller b) skyldes overholdelse af påbud eller instrukser udstedt af en offentlig myndighed med undtagelse af påbud eller instrukser som følge af en emission eller hændelse, der skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.

I sådanne tilfælde træffer medlemsstaterne hensigtsmæssige foranstaltninger, således at den ansvarlige kan få dækket de afholdte omkostninger, jf. artikel 8, stk. 3, in fine.

Det fremgår endvidere af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 4, litra a), at medlemsstaterne kan tillade, at den ansvarlige ikke bærer omkostningerne i forbindelse med afhjælpende foranstaltninger, der træffes i medfør af direktivet, hvis den ansvarlige kan påvise, at han ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, der fremgår af eller er udstedt i henhold til gældende nationale love og bestemmelser, som gennemfører den af Fællesskabet vedtagne lovgivning, der er nævnt i bilag III, således som den fandt anvendelse på tidspunktet for emissionen eller begivenheden.

Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a), er i dag gennemført i en række sektorlove, som lempet direktivets objektive ansvar for miljøskader og overhængende fare herfor, jf. miljøbeskyttelseslovens § 73 d, jordforureningslovens § 38 d, husdyrbruglovens § 54 d, miljø og genteknologilovens § 25 d, vandforsyningslovens § 68 d, råstoflovens § 33 f, vandløbslovens § 60 f og havmiljølovens § 47 d. Dersom den ansvarlige kan godtgøre, at han er omfattet af en af de i sektorbestemmelsen oplyste situationer, vil den ansvarlige *ikke* være forpligtet til at begrænse en miljøskades omfang eller forhindre yderligere miljøskade. Det er imidlertid Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at denne gennemførelse ikke stemmer overens med forpligtelserne i miljøansvarsdirektivet jf. mere herom nedenfor.

Det fremgår af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, at den ansvarlige under alle omstændigheder først skal træffe de påkrævede forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger, men at han efterfølgende kan frigøre sig fra forpligtelsen til at afholde de dermed forbundne omkostninger, hvis miljøskaden eller den overhængende fare herfor opfyldte de i bestemmelsen fastsatte betingelser. Forpligtelsen til at træffe forebyggende og afhjælpende foranstaltninger er således fastlagt i direktivets artikel 5 og 6, hvorimod indsigelsesgrundene er fastsat i andre bestemmelser, såsom direktivets artikel 8, stk. 3 og 4, hvor de alene finder direkte anvendelse på den ansvarliges betalingsforpligtelse. I overensstemmelse med princippet om at forbrugeren betaler og miljøansvarsdirektivets grundlæggende formål, der går ud på at forebygge og afhjælpe miljøskader ved kilden inden for rammerne af direktivet, er det operatøren, der har det primære ansvar for at træffe sådanne foranstaltninger.

Hvis man lagde til grund, at operatøren ikke har nogen handlepligt, er der risiko for, at der slet ikke træffes nogen foranstaltninger, dvs. at skaden ikke afhjælpes, fordi den kompetente myndighed *kan* gribe ind, men ikke er forpligtet hertil. Dette vil imidlertid være et resultat, som hverken er i overensstemmelse med princippet om, at forureneren betaler, eller med de øvrige miljøpolitiske principper, der er opstillet i miljøansvarsdirektivet – navnlig princippet om, at der skal ydes en forebyggende indsats – eller med direktivets mål. Miljø- og Fødevareministeriet finder derfor ikke, at fritagelsen for betalingsforpligtelsen i direktivets artikel 8, stk. 3 og 4, litra a) også indebærer en fritagelse for ansvaret for at træffe forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

Det foreslås derfor at ophæve miljøbeskyttelseslovens § 73 d. Ved ophævelsen af miljøbeskyttelseslovens § 73 d sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forholdet vil i stedet være reguleret af miljøbeskyttelseslovens § 73 c.

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 73 c, stk. 1, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks skal iværksætte de nødvendige tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Det fremgår videre af § 73 c, stk. 1, at den ansvarlige for en miljøskade straks skal iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Denne foreslåede pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade skal sikre en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, litra a).

Med bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 73 c, stk. 1, har den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade en pligt til straks at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at afværge en overhængende fare for en miljøskade samt, hvis skaden er indtrådt, straks at iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag til at begrænse og hindre yderligere miljøskade. Disse forpligtelser for den ansvarlige til straks og uden forudgående påbud herom at forebygge eller begrænse og hindre yderligere miljøskade rækker videre end de forpligtelser til at afværge overhængende fare for forurening og hindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v., som følger af § 71, stk. 2. Det vil således ikke nødvendigvis være tilstrækkeligt at hindre forurening eller yderligere forurening, men derimod tillige nødvendigt hurtigt at begrænse konsekvenserne af en sket forurening, f.eks. hindre en forurenings spredning. Disse handlepligter kan således indebære, at den ansvarlige skal fjerne en sket forurening, f.eks. ved bortgravning, hurtigst muligt.

Det bemærkes, at handlepligterne og håndhævelsen af dem forudsætter, at det umiddelbart er muligt for den ansvarlige at konstatere, at en sket forurening indebærer, at der er indtrådt en miljøskade eller at en overhængende fare herfor er opstået. Er dette ikke tilfældet håndteres forureningen efter lovens øvrige regler.

Disse handlepligter håndhæves af tilsynsmyndigheden efter miljøbeskyttelsesloven. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forebyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af miljøbeskyttelseslovens § 73 d, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i miljøskadelovens § 47, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 6 for den nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Retsstillingen om at der gælder et fuldt objektivi ansvar for producenter eller importører, hvorefter de ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed jf. den gældende § 73 d, stk. 3, foreslås videreført uændret i den nye § 47, stk. 4 i miljøskadeloven. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7 for producent-/importøransvaret.

Til nr. 3 (§ 73 f)

§ 73 f, stk. 2 og 3, ophæves.

Det følger af § 73 f, stk. 1, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervsmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1, gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i miljøbeskyttelseslovens § 73 d, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 73 d, stk. 1, nr. 1 og 2.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler. Såfremt der er tale om, at producenter og importører har ansvaret for en miljøskade, vil ansvaret ikke kunne lempes efter den gældende § 73 d. § 73 f, stk. 2, finder derfor ikke anvendelse for producenter og importører.

Med lovforslaget ophæves § 73 f, stk. 2 og 3. Ophævelsen er en konsekvens af ophævelse af det lempede ansvar i miljøbeskyttelseslovens § 73 d, jf. lovforslagets § 2, nr. 2, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 2, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 herefter bliver stk. 2.

Til § 3 [jordforureningsloven]

Til nr. 1 (§ 38 b)

Den gældende § 38 b angiver, hvem der i forskellige situationer er den ansvarlige for en miljøskade. Det fremgår således af bestemmelsens stk. 2, at den ansvarlige for en miljøskade er den, der er ansvarlig for driften, uanset hvordan skaden er sket. Dette modificeres dog i bestemmelsens stk. 3-5. Det fremgår således af stk. 3, at for så vidt angår skader sket ved anvendelse af pesticider, biocider, gødning, herunder husdyrgødning, og affaldsstoffer til jordbrugsformål, så er det brugeren, der er ansvarlig, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugeren var i overensstemmelse med retningslinjerne, og at brugeren ikke har udvist uforsvarlig adfærd. I disse situationer vil det være producenten eller importøren, jf. stk. 4, der er ansvarlig for en miljøskade. For så vidt angår husdyrgødning og affaldsstoffer til jordbrugsformål (dvs. spildevandsslam) modificeres dette dog yderligere i stk. 5, hvorefter producenten eller importøren ikke har et ansvar, såfremt miljøskaden eller den overhængende fare herfor ikke følger af en fejl ved produktet, og der ikke er udvist uforsvarlig adfærd fra producenten eller importørens side. I disse situationer vil der således ikke være en ansvarlig for miljøskader eller overhængende fare herfor, hvis dette skyldes anvendelse af husdyrgødning og affaldsstoffer til jordbrugsformål.

Miljøansvarsdirektivets artikel 5 og 6 fastlægger at ”operatøren”, dvs. den ansvarlige for miljøskaden, skal træffe foranstaltninger, såfremt der er tale om en overhængende fare for en miljøskade eller en indtruffet miljøskade. Det fremgår ikke af direktivet, at der i de i § 38 b nævnte situationer kan ske en lempelse af ansvaret, således at der ikke vil være en ansvarlig, der skal træffe foranstaltninger.

Den foreslåede § 3, nr. 1, har til formål at sikre, at der altid er en ansvarlig for miljøskader omfattet af § 38 b. Efter den gældende bestemmelse ville der for så vidt angår husdyrgødning og anvendelse af affaldsstoffer til jordbrugsformål kunne opstå situationer, hvor der ikke var en ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Der ville dermed ikke være en ansvarlig at pålægge handlepligten. Dette vurderes at være i strid med direktivets artikel 5 og 6 om den ansvarliges forpligtelser sammenholdt med definitionen på ”operatøren” i artikel 2, stk. 6.

Det foreslås derfor, jf. lovforslagets § 3, nr. 1, at såfremt hverken brugeren eller producenten eller importøren er ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare herfor efter § 38 b, stk. 3-5, vil den ansvarlige for miljøskaden være den ansvarlige for driften, jf. § 38 b, stk. 2, jf. stk. 1. På denne måde sikres det, at der altid er en ansvarlig for en miljøskade, der skal træffe foranstaltninger i overensstemmelse med direktivets regler herom.

Til nr. 2 (§ 38 d)

Det fremgår af den gældende § 38 d, stk. 1, i lov om jordforurening, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017, som ændret ved § 16 i lov nr. 278 af 17. april 2018, at den ansvarlige for miljøskaden ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at den 1) er forvoldt af tredjemand, og er

indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade ikke har pligt til at afværge denne, såfremt den ansvarlige godtgør, at faren er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet eller skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objektive ansvar, der ellers følger af jordforureningslovens § 38 c.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det er i den gældende stk. 3 endeligt bestemt, at en producent eller importør ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed. Der gælder dermed et fuldt ubetinget ansvar i disse situationer.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervmæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forurenere betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om den ansvarliges handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor at ophæve jordforureningslovens § 38 d. Ved ophævelsen af jordforureningslovens § 38 d sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forholdet vil i stedet være reguleret af jordforureningslovens § 38 c.

Det fremgår af jordforureningslovens § 38 c, stk. 1, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks skal iværksætte de nødvendige tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Det fremgår videre af § 38 c, stk. 1, at den ansvarlige for en miljøskade straks skal iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Denne foreslåede pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade skal sikre en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, litra a.

Med bestemmelsen i jordforureningslovens § 38 c, stk. 1, har den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade en pligt til straks at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at afværge en overhængende fare for en miljøskade samt, hvis skaden er indtrådt, straks at iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag til at begrænse og hindre yderligere miljøskade. Disse forpligtelser for den ansvarlige til straks og uden forudgående påbud herom at forebygge eller begrænse og hindre yderligere miljøskade rækker videre end de forpligtelser til at afværge overhængende fare for (jord)forurening og hindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v., som følger af § 71, stk. 2 i miljøbeskyttelsesloven, som også gælder for jordforurenninger. Det vil således ikke nødvendigvis være tilstrækkeligt at hindre jordforurening eller yderligere jordforurening, men derimod tillige nødvendigt hurtigt at begrænse konsekvenserne af en sket forurening, f.eks. hindre en jordforurenings spredning. Disse handlepligter kan således indebære, at den ansvarlige skal fjerne en sket jordforurening, f.eks. ved bortgravning, hurtigst muligt.

Det bemærkes, at handlepligterne og håndhævelsen af dem forudsætter, at det umiddelbart er muligt for den ansvarlige at konstatere, at en sket jordforurening indebærer, at der er indtrådt en miljøskade eller at en overhængende fare herfor er opstået. Er dette ikke tilfældet håndteres jordforureningen efter lovens øvrige regler.

Disse handlepligter håndhæves af påbudsmyndigheden efter denne lov. Påbudsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forbyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af jordforureningslovens § 38 d, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i miljøskadelovens § 47, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 6 for den nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Retsstillingen om at der gælder et fuldt ubetinget ansvar for producenter eller importører, hvorefter de ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed jf. den gældende § 38 d, stk. 3, foreslås videreført uændret i den nye § 47, stk. 4 i miljøskadeloven. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7 for producent-/importøransvaret.

Til nr. 3 (§ 38 f)

§ 38 f, stk. 2 og 3, ophæves.

Det følger af § 38 f, stk. 1, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervsmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1, gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i jordforureningslovens § 38 d, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 38 d, stk. 1, nr. 1 og 2.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler. Såfremt der er tale om, at producenter og importører har ansvaret for en miljøskade, vil ansvaret ikke kunne lempes efter den gældende § 38 d. § 38 f, stk. 2, finder derfor ikke anvendelse for producenter og importører.

Med lovforslaget ophæves § 38 f, stk. 2 og 3. Ophævelsen er en konsekvens af ophævelse af det lempede ansvar i jordforureningslovens § 38 d, jf. lovforslagets § 3, nr. 2, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 3, nr. 2, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 herefter bliver stk. 2.

Til § 4 [havmiljøloven]

Til nr. 1 og 2

De gældende bestemmelser i § 47 b, stk. 3, og § 47 c, stk. 4, i lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1165 af 25. november 2019 (herefter havmiljøloven), har hidtil henvist til henholdsvis "beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder" og "beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder". For at bringe bestemmelsen i overensstemmelse med den ændrede definition i lovforslagets § 1, nr. 4, hvor "beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder" ændres til "beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter", foreslås det, at "beskyttede arter eller

internationale naturbeskyttelsesområder” ændres til ”beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter” og at ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder” ændres til ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2., og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til nr. 3 (§ 47 d)

Det fremgår af den gældende § 47 d, stk. 1, i havmiljøloven, at den ansvarlige for driften ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige for driften godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at miljøskaden er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøskaden er opstået som følge af, at man har overholdt en ufravigelig forskrift, herunder et påbud. Undtagelsen gælder dog ikke, hvis påbuddet eller forskriften skyldes vedkommendes egne aktiviteter. Såfremt den ansvarlige for miljøskaden godtgør, at en indtrådt miljøskade er forvoldt ved en tilførsel eller begivenhed, der er udtrykkeligt tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en sådan tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd, gælder pligten til at afværge skaden efter § 47 c, stk. 1-3, heller ikke. En i lovgivningen tilladt udtømming sidestilles med en udtrykkeligt tilladt udledning. Som et eksempel herpå kan nævnes, at skibe i medfør af bekendtgørelse nr. 485 af 15. juni 1999 under opfyldelse af en række nærmere bestemte betingelser gerne må udtømme olie svarende til 15 ppm (15 liter olie per en million liter vand) i den eksklusive økonomiske zone. En sådan udtømming vil i havmiljøloven skulle betragtes som udtrykkelig tilladt, og vil fritage den ansvarlige for at bære omkostningerne ved afværgeforanstaltningerne, såfremt tilførslen til havet medfører en miljøskade. Den ansvarlige har dog fortsat et ubetinget ansvar for miljøskader og overhængende fare for miljøskade, der ikke kan henføres til den anførte lempelsesgrund, f.eks. uheld.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for driften ikke har pligt til at forebygge denne, såfremt den ansvarlige for driften godtgør, at faren er forvoldt af tredjemand, og at faren er indtrådt til trods for, at der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøskaden er opstået til trods for, at man har overholdt en ufravigelig forskrift, herunder et påbud. Undtagelsen gælder dog ikke, hvis påbuddet eller forskriften skyldes den ansvarlige for driftens egen uforsvarlige adfærd.

Er der indtrådt en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, og den ansvarlige for driften kan godtgøre, at han ikke er pligtig at foretage afværgeforanstaltninger i henhold til § 47 d, består adgangen og pligten for forsvarsministeren, jf. § 34, og for kommunalbestyrelsen, jf. § 35, til at foretage beredskabs- og bekæmpelsesforanstaltninger uændret efter bestemmelserne i bl.a. kapitel 11, ligesom ansvaret for beredskabs- og bekæmpelsesomkostningerne skal bedømmes ud fra havmiljølovens § 44.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det ubetingede ansvar, der ellers følger af havmiljølovens § 47 c.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervsmæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forurenere betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om operatørens handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor at ophæve havmiljølovens § 47 d. Ved ophævelsen af havmiljølovens § 47 d sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forholdet vil i stedet være reguleret af havmiljølovens § 47 c.

Det fremgår af havmiljølovens § 47 c, at hvis en tilførsel, som stammer fra udøvelsen af erhvervsmæssige aktiviteter nævnt i stk. 2, nr. 1-3, til havet eller luften af stoffer, materialer og mikroorganismer eller støj og vibrationer forårsager en overhængende fare for en miljøskade, skal den ansvarlige for driften straks iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger. Hvis miljøskaden er indtrådt, skal den ansvarlige for driften straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse miljøskadens omfang og forhindre yderligere miljøskade. Det samme gælder, hvis en tilførsel, som stammer fra udøvelsen af erhvervsmæssig aktivitet nævnt i stk. 2, nr. 4, til havet eller luften af farligt eller forurenende gods eller en tilførsel, som stammer fra udøvelsen af erhvervsmæssig aktivitet nævnt i stk. 2, nr. 5, til havet eller luften af farlige stoffer og produkter, plantebeskyttelsesmidler eller biocidholdige produkter forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Ved bekæmpelse af olie- og kemikalieforureninger gælder § 34, for så vidt angår havet og de kystnære dele af søterritoriet, og § 35, for så vidt angår kyststrækninger og havne.

Det fremgår af den gældende stk. 2, at følgende erhvervsmæssige aktiviteter er omfattet af handlepligten i stk. 1 1) dumpning af optaget havbundsmateriale, 2) bortskaffelse eller nyttiggørelse af affald, 3) grænseoverskridende transport af affald, som kræver tilladelse eller er forbudt, 4) transport ad indre vandveje, hav

eller luft af farligt eller forurenende gods, samt 5) håndtering af farlige stoffer og produkter, plantebeskyttelsesmidler og biocidholdige produkter.

Tilsvarende gælder efter § 47 c, stk. 3, hvis en hvilken som helst anden tilførsel til havet af stoffer og materialer, som kan påvirke søterritoriet, forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, eller, jf. stk. 4, også hvis andre erhvervsmæssige aktiviteter end dem, der er omfattet af stk. 1 og 3, forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven og miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende. Ud over pligten i stk. 1 skal den ansvarlige for driften af en platform og en rørledning ved olie- og kemikalieforurening af havet straks iværksætte den interne beredskabsplan, som er påbudt eller reguleret af regler udstedt i medfør af § 34 a, stk. 3, stk. § 47 c, stk. 5.

Det fremgår således af havmiljølovens § 47 c, stk. 1, at den ansvarlige for driften af et skib, luftfartøj, en platform eller rørledning har en pligt til straks at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at afværge en overhængende fare for en miljøskade samt hvis skaden er indtrådt straks at iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse og hindre yderligere skade. Denne foreslåede pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade skal sikre en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, litra a).

Der består dog også fortsat en forpligtelse for den ansvarlige for driften til at foretage akut umiddelbar afværge i overensstemmelse med almindelige regler uden at skulle afvente en myndighedsafgørelse først. Skibes egne afværgeforanstaltninger kan f.eks. være, at eventuelle huller i skibet lukkes ved hjælp af dykkere, tanke tømmes for olie inden bjærgning og/eller skibet bjærges.

Det bemærkes, at handlepligterne og håndhævelsen af dem forudsætter, at det umiddelbart er muligt for den ansvarlige at konstatere, at en sket forurening indebærer, at der er indtrådt en miljøskade eller at en overhængende fare herfor er opstået. Er dette ikke tilfældet håndteres forureningen efter lovens øvrige regler.

Disse handlepligter håndhæves af tilsynsmyndigheden efter havmiljøloven. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forbyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af havmiljølovens § 47 d, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i miljøskadelovens § 47, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 6 for den nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Til nr. 4 (§ 47 h)

§ 47 h, stk. 2 og 3, ophæves.

Det følger af § 47 h, stk. 1, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervsmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i havmiljølovens § 47 d, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 47 d, stk. 1, nr. 1 og 2.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler.

Med lovforslaget ophæves § 47 h, stk. 2 og 3. Ophævelsen er en konsekvens af ophævelse af det lempede ansvar i havmiljølovens § 47 d, jf. lovforslagets § 4, nr. 3, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 4, nr. 3, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4-5 herefter bliver stk. 2-3.

Til § 5 [vandforsyningsloven]

Til nr. 1 (§ 68 a)

Begrebet ”beskyttede arter og naturtyper” i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, er hidtil blevet gengivet i § 68 a, stk. 3, som ”beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Det foreslås, at begrebet ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter” anvendes, så direktivets ordlyd gengives præcist.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 4.

Til nr. 2 (§ 68 d)

Det fremgår af den gældende § 68 d, stk. 1, i lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 22. februar 2018, som ændret ved § 1 i lov nr. 1419 af 17. december 2019, (herefter vandforsyningsloven), at den ansvarlige for driften efter lovens § 68 a, stk. 2, ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og

forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige for driften godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at miljøskaden er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøskaden er opstået som følge af, at den ansvarlige har overholdt en ufravigelig forskrift, herunder et påbud. Undtagelsen gælder dog ikke, hvis påbuddet eller forskriften skyldes vedkommendes egne aktiviteter. Såfremt den ansvarlige godtgør, at en indtrådt miljøskade er forvoldt ved en begivenhed, der er udtrykkeligt tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en sådan tilladelse og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd, gælder afværgepligten efter lovens § 68 c heller ikke.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende § 68 d, stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for, at der indtræffer en miljøskade ikke har pligt til at afværge denne, såfremt den ansvarlige for driften kan godtgøre, at faren er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøskaden er opstået som følge af, at den ansvarlige har overholdt en ufravigelig forskrift, herunder et påbud. Undtagelsen gælder dog ikke, hvis påbuddet eller forskriften skyldes vedkommendes egne aktiviteter.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det ubetingede ansvar, der ellers følger af vandforsyningslovens § 68 b, stk. 2.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervs-mæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forurenere betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om operatørens handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor at ophæve vandforsyningslovens § 68 d. Ved ophævelsen af vandforsyningslovens § 68 d sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forholdet vil i stedet være reguleret af vandforsyningslovens § 68 b, stk. 1 og 2.

§ 68 b, stk. 1, fastlægger pligten for den ansvarlige for driften til straks at underrette tilsynsmyndigheden om alle relevante aspekter ved situationen i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Den ansvarlige for driften af et vandforsyningsanlæg eller den ansvarlige for driften af vandindvindingen eller for bortledning af grundvand eller anden sænkning af grundvandsstanden, bortledning af grundvand og/eller anden sænkning af grundvandsstanden, er pålagt en ubetinget pligt til at underrette om alle relevante aspekter af situationen vedrørende en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade til kommunalbestyrelsen. Der skal være tale om en erhvervsmæssig aktivitet.

Efter stk. 2 skal den ansvarlige for driften straks søge følgerne af en miljøskade afværget eller begrænset og træffe nødvendige forebyggende foranstaltninger, når der er overhængende fare for, at en miljøskade vil indtræde. Bestemmelsen fastlægger ikke en almindelig forebyggelsespligt. Almindelige ikke-lovbestemte og i øvrigt gældende forsigtigheds- og forebyggelsesprincipper gælder dog fortsat. Men de særlige regler om miljøskade, herunder miljøskadelovens bestemmelser med beføjelser for myndighederne til at påbyde afhjælpende, supplerende og kompenserende foranstaltninger m.v., aktiveres først i tilfælde af overhængende fare for en miljøskade.

Disse handlepligter håndhæves af tilsynsmyndigheden efter vandforsyningsloven. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forbyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af vandforsyningslovens § 68 d, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i miljøskadelovens § 47, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 6 for den nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Til nr. 3 (§ 68 e)

§ 68 e, stk. 2 og 3, ophæves.

Det følger af § 68 e, stk. 1, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervsmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i vandforsyningslovens § 68 d, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 68 d, stk. 1, nr. 1 og 2.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler.

Med lovforslaget ophæves § 68 e, stk. 2 og 3. Ophævelsen er en konsekvens af ophævelse af det lempede ansvar i vandforsyningslovens § 68 d, jf. lovforslagets § 5, nr. 2, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 5, nr. 2, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 herefter bliver stk. 2.

Til § 6 [husdyrgodkendelsesloven]

Til nr. 1 (§ 54 b)

Den gældende § 54 b angiver, hvem der i forskellige situationer er den ansvarlige for en miljøskade. Det fremgår således af bestemmelsens stk. 2, at den ansvarlige for en miljøskade er den, der er ansvarlig for driften, uanset hvordan skaden er sket. Dette modificeres dog i bestemmelsens stk. 3-5. Det fremgår således af stk. 3, at for så vidt angår skader sket ved anvendelse af pesticider, biocider, gødning, herunder husdyrgødning, og affaldsstoffer til jordbrugsformål, så er det brugeren, der er ansvarlig, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med retningslinjerne, og at brugeren ikke har udvist uforsvarlig adfærd. I disse situationer vil det være producenten eller importøren, jf. stk. 4, der er ansvarlig for en miljøskade. For så vidt angår husdyrgødning og affaldsstoffer til jordbrugsformål (dvs. spildevandsslam) modificeres dette dog yderligere i stk. 5, hvorefter producenten eller importøren ikke har et ansvar, såfremt miljøskaden eller den overhængende fare herfor ikke følger af en fejl ved produktet, og der ikke er udvist uforsvarlig adfærd fra producenten eller importørens side. I disse situationer vil der således ikke være en ansvarlig for miljøskader eller overhængende fare herfor, hvis dette skyldes anvendelse af husdyrgødning og affaldsstoffer til jordbrugsformål.

Miljøansvarsdirektivets artikel 5 og 6 fastlægger, at ”operatøren”, dvs. den ansvarlige for miljøskaden, skal træffe foranstaltninger, såfremt der er tale om en overhængende fare for en miljøskade eller en indtruffet miljøskade. Det fremgår ikke af direktivet, at der i de i § 54 b nævnte situationer kan ske en lempelse af ansvaret, således at der ikke vil være en ansvarlig, der skal træffe foranstaltninger.

Den foreslåede § 6, nr. 1, har til formål at sikre, at der altid er en ansvarlig for miljøskader omfattet af § 54 b. Efter den gældende bestemmelse ville der for så vidt angår husdyrgødning og anvendelse af affaldsstoffer til jordbrugsformål

kunne opstå situationer, hvor der ikke var en ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Der ville dermed ikke være en ansvarlig at pålægge handlepligten. Dette vurderes at være i strid med direktivets artikel 5 og 6 om den ansvarliges forpligtelser sammenholdt med definitionen på ”operatøren” i artikel 2, stk. 6.

Det foreslås derfor, jf. lovforslagets § 6, nr. 1, at såfremt hverken brugeren eller producenten eller importøren er ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare herfor efter § 54 b, stk. 3-5, vil den ansvarlige for miljøskaden være den ansvarlige for driften, jf. § 54 b, stk. 2, jf. stk. 1. På denne måde sikres det, at der altid er en ansvarlig for en miljøskade, der skal træffe foranstaltninger i overensstemmelse med direktivets regler herom.

Til nr. 2 (§ 54 d ophæves)

Det fremgår af den gældende § 54 d, stk. 1, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning, jf. 1. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019, at den ansvarlige for miljøskaden ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at den 1) er forvoldt af tredjemand, og indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for, at der indtræffer en miljøskade ikke har pligt til at forebygge denne, såfremt den ansvarlige godtgør, at faren er forvoldt af tredjemand, og indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet eller skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter,.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objektive ansvar, der ellers følger af husdyrgodkendelseslovens § 54 c.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det er i den gældende stk. 3 endeligt bestemt, at en producent eller importør ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed. Hermed fastholdes, at der gælder et fuldt objektivi ansvar i disse situationer.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader

(herefter miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervsmæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forureneren betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om operatørens handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor at ophæve husdyrgodkendelseslovens § 54 d. Ved ophævelsen af husdyrgodkendelseslovens § 54 d sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forholdet vil i stedet være reguleret af husdyrgodkendelseslovens § 54 c.

Det fremgår af husdyrgodkendelseslovens § 54 c, stk. 1, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks skal iværksætte de nødvendige tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Det fremgår videre af § 54 c, stk. 1, at den ansvarlige for en miljøskade straks skal iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Denne foreslåede pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade skal sikre en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, litra a.

Det bemærkes, at handlepligterne og håndhævelsen af dem forudsætter, at det umiddelbart er muligt for den ansvarlige at konstatere, at en sket forurening indebærer, at der er indtrådt en miljøskade eller at en overhængende fare herfor er opstået. Er dette ikke tilfældet håndteres forureningen efter lovens øvrige regler.

Disse handlepligter håndhæves af tilsynsmyndigheden efter husdyrgodkendelsesloven. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forbyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af husdyrgodkendelseslovens § 54 d, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i miljøskadelovens § 47, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 6 for den nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Retsstillingen om at der gælder et fuldt ubetinget ansvar for producenter eller importører, hvorefter de ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed jf. den gældende § 54 d, stk. 3, foreslås videreført uændret i den nye § 47, stk. 4 i miljøskadeloven. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7 for producent-/importøransvaret.

Til nr. 3 (§ 54 f)

§ 54 f, stk. 2 og 3, ophæves.

Det følger af § 54 f, stk. 1, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervsmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i husdyrgodkendelseslovens § 54 d, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 54 d, stk. 1, nr. 1 og 2.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler. Såfremt der er tale om, at producenter og importører har ansvaret for en miljøskade, vil ansvaret ikke kunne lempes efter den gældende § 54 d. § 54 f, stk. 2, finder derfor ikke anvendelse for producenter og importører.

Med lovforslaget ophæves § 54 f, stk. 2 og 3. Ophævelsen er en konsekvens af ophævelse af det lempede ansvar i husdyrgodkendelseslovens § 54 d, jf. lovforslagets § 6, nr. 2, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 6, nr. 2, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 herefter bliver stk. 2.

Til § 7 [miljø og genteknologiloven]

Til nr. 1 (§ 25 d ophæves)

Det fremgår af den gældende § 25 d, stk. 1, i lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 1387 af 25. november 2015, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 808 af 9. juni 2020, (herefter miljø og genteknologiloven), at den ansvarlige for miljøskaden ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at den 1) er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter,

eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for at der indtræffer en miljøskade ikke har pligt til at forebygge denne, såfremt den ansvarlige godtgør, at faren er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet eller skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter,.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objektive ansvar, der ellers følger af miljø og genteknologilovens § 25 c.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det er i den gældende stk. 3 endeligt bestemt, at en producent eller importør ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed. Hermed fastholdes, at der gælder et fuldt objektivt ansvar i disse situationer.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervmæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forureneren betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om operatørens handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor at ophæve miljø og genteknologilovens § 25 d. Ved ophævelsen af miljø og genteknologilovens § 25 d sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forholdet vil i stedet være reguleret af miljø og genteknologilovens § 25 c.

Det fremgår af miljø og genteknologilovens § 25 c, stk. 1, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks skal iværksætte de nødvendige tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Det fremgår videre af § 25 c, stk. 1, at den ansvarlige for en miljøskade straks skal iværksætte

ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Denne foreslåede pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade skal sikre en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, litra a).

Disse handlepligter håndhæves af tilsynsmyndigheden efter miljø og genteknologiloven. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forbyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af miljø og genteknologilovens § 25 d, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i miljøskadelovens § 47, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 6 for den nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Retsstillingen om at der gælder et fuldt ubetinget ansvar for producenter eller importører, hvorefter de ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed jf. den gældende § 38 d, stk. 3, foreslås videreført uændret i den nye § 47, stk. 4 i miljøskadeloven. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 6 for producent-/importøransvaret.

Til nr. 2 (§ 25 f)

§ 25 f, stk. 2 og 3, ophæves.

Det følger af § 25 f, stk. 1, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervsmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i miljø og genteknologilovens § 25 d, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 25 d, stk. 1, nr. 1 og 2.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes således, at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler. Såfremt der er tale om, at producenter og importører har ansvaret for en miljøskade, vil ansvaret ikke kunne lempes efter den gældende § 25 d. § 25 f, stk. 2, finder derfor ikke anvendelse for producenter og importører.

Med lovforslaget ophæves § 25 f, stk. 2 og 3. Ophævelsen er en konsekvens af ophævelse af det lempede ansvar i miljø og genteknologilovens § 25 d, jf. lovforslagets § 7, nr. 1, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 7, nr. 1, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4-5 herefter bliver stk. 2-3.

Til § 8 [vandløbsloven]

Til nr. 1 (§60 b)

Begrebet ”beskyttede arter og naturtyper” i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, er hidtil blevet gengivet i § 60 b, stk. 3, som ”beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Det foreslås, at begrebet ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter” anvendes, så direktivets ordlyd gengives præcist.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 4.

Til nr. 2 (§ 60 f ophæves)

Det fremgår af den gældende § 60 f, stk. 1, i lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019, at den ansvarlige for driften efter lovens § 60 b, stk. 2 ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige for driften godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at miljøskaden er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøskaden er opstået som følge af, at den ansvarlige har overholdt en ufravigelig forskrift, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser over forurening eller anden negativ påvirkning, som følge af den ansvarliges aktiviteter. Såfremt den ansvarlige for driften, godtgør, at en indtrådt miljøskade er forvoldt ved en begivenhed, der er udtrykkeligt tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en sådan tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges egen adfærd, gælder afværgepligten heller ikke.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for at der indtræffer en miljøskade, ikke har pligt til at afværge denne, såfremt den ansvarlige godtgør, at faren er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøskaden er opstået som følge af, at den ansvarlige har overholdt en ufravigelig forskrift, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser over forurening eller anden negativ påvirkning, som følge af den ansvarliges aktiviteter.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objektive ansvar, der ellers følger af vandløbslovens § 60 c, stk. 1.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervsmæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forurenere betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om operatørens handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor at ophæve vandløbslovens § 60 f. Ved ophævelsen af vandløbslovens § 60 f sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forholdet vil i stedet være reguleret af vandløbslovens § 60 c.

Det fremgår af vandløbslovens § 60 c, stk. 2, 1. punktum, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks skal iværksætte de nødvendige tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Det fremgår videre af § 60 c, stk. 2, at den ansvarlige for en miljøskade straks skal iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Denne foreslåede pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade skal sikre en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, litra a).

Disse handlepligter håndhæves af tilsynsmyndigheden efter vandløbsloven. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forbyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af vandløbslovens § 60 f, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i miljøskadelovens § 47, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 6 for den nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Til nr. 3 (§ 60 g)

§ 60 g, stk. 2 og 3, ophæves.

Det følger af § 60 g, stk. 1, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervsmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i vandløbslovens § 60 f, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 60 f, stk. 1, nr. 1 og 2.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler.

Med lovforslaget ophæves § 60 g, stk. 2 og 3. Ophævelsen er en konsekvens af ophævelse af det lempede ansvar i vandløbslovens § 60 f, jf. lovforslagets § 8, nr. 2, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 8, nr. 2, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 herefter bliver stk. 2.

Til § 9 [råstofloven]

Til nr. 1 (§ 33 b)

Begrebet ”beskyttede arter og naturtyper” i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, er hidtil blevet gengivet i § 33 b, stk. 3, som ”beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Det foreslås, at begrebet ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter” anvendes, så direktivets ordlyd gengives præcist.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 2.

Til nr. 2 (§ 33 f ophæves)

Det fremgår af den gældende § 33 f, stk. 1, i lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017, som ændret ved § 3 i lov nr. 427 af 18. maj 2016 og § 7 i

lov nr. 720 af 8. juni 2018, at den ansvarlige for driften efter lovens § 33 b, stk. 2 ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige for driften godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at miljøskaden er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøskaden er opstået som følge af, at den ansvarlige har overholdt en ufravigelig forskrift, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser over for forurening eller anden negativ påvirkning, som følge af den ansvarliges aktiviteter. Såfremt den ansvarlige for driften, godtgør, at en indtrådt miljøskade er forvoldt ved en begivenhed, der er udtrykkeligt tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en sådan tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges egen adfærd, gælder afværgepligten heller ikke.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for, at der indtræffer en miljøskade ikke har pligt til at afværge denne, såfremt den ansvarlige godtgør, at faren er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøskaden er opstået som følge af, at den ansvarlige har overholdt en ufravigelig forskrift, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser over for forurening eller anden negativ påvirkning, som følge af den ansvarliges aktiviteter.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det ubetingede ansvar, der ellers følger af råstoflovens § 33 c, stk. 2.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervmæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forurenere betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om operatørens handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor at ophæve råstoflovens § 33 f. Ved ophævelsen af råstoflovens § 33 f sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den

ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forholdet vil i stedet være reguleret af råstoflovens § 33 c, stk. 2.

Det fremgår af råstoflovens § 33 c, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks skal iværksætte de nødvendige tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Det fremgår videre af § 33 c, at den ansvarlige for en miljøskade straks skal iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Denne foreslåede pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade skal sikre en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, litra a.

Disse handlepligter håndhæves af tilsynsmyndigheden efter råstofloven. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forbyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af råstoflovens § 33 c, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i miljøskadelovens § 47, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 6 for den nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Til nr. 3 (§ 33 g)

§ 33 g, stk. 2 og 3, ophæves.

Det følger af § 33 g, stk. 1, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervsmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i råstoflovens § 33 f, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 33 f, stk. 1, nr. 1 og 2.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler.

Med lovforslaget ophæves § 33 g, stk. 2 og 3. Ophævelsen er en konsekvens af ophævelse af det lempede ansvar i råstoflovens § 33 f, jf. lovforslagets § 9, nr. 2, og

skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 9, nr. 2, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 herefter bliver stk. 2.

Til § 10 [naturbeskyttelsesloven]

Til nr. 1

Kapitelloverskriften til naturbeskyttelseslovens kapitel 11 a hedder ”Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Som konsekvens af den under § 1, nr. 4, foreslåede ændring af definitionen i miljøskadelovens § 15, stk. 3, vedrørende implementeringen af begrebet i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, ”beskyttede arter og naturtyper” til ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter, foreslås kapitelloverskriften i naturbeskyttelseslovens kapitel 11 a ændret til ”Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2., og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til § 11 [skovloven]

Til nr. 1

Kapitelloverskriften til skovlovens kapitel 8 a hedder ”Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Som konsekvens af den under § 1, nr. 4, foreslåede ændring af definitionen i miljøskadelovens § 15, stk. 3, vedrørende implementeringen af begrebet i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, ”beskyttede arter og naturtyper” til ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter, foreslås kapitelloverskriften i skovlovens kapitel 8 a ændret til ”Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2., og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til § 12 [jagt og vildtforvaltningsloven]

Til nr. 1

Kapitelloverskriften til jagt og vildtforvaltningslovens kapitel 8 a hedder ”Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Som konsekvens af den under § 1, nr. 4, foreslåede ændring af definitionen i miljøskadelovens § 15, stk. 3, vedrørende implementeringen af begrebet i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, ”beskyttede arter og naturtyper” til ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter, foreslås kapitelloverskriften

i jagt og vildtforvaltningslovens kapitel 8 a ændret til ”Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2., og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til § 13 [Tøndermarskloven]

Til nr. 1

Kapitelotherskriften til kapitel 9 a i lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken hedder ”Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Som konsekvens af den under § 1, nr. 4, foreslåede ændring af definitionen i miljøskadelovens § 15, stk. 3, vedrørende implementeringen af begrebet i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, ”beskyttede arter og naturtyper” til ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter, foreslås kapitelotherskriften i tøndermarsklovens kapitel 9 a ændret til ”Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2., og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til § 14 [fiskeriloven]

Til nr. 1

Kapitelotherskriften til fiskeri og fiskeopdrætslovens kapitel 3 a hedder ”Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Som konsekvens af den under § 1, nr. 4, foreslåede ændring af definitionen i miljøskadelovens § 15, stk. 3, vedrørende implementeringen af begrebet i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, ”beskyttede arter og naturtyper” til ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter, foreslås kapitelotherskriften i fiskerilovens kapitel 3 ændret til ”Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2., og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til nr. 2

Begrebet ”beskyttede arter og naturtyper” i miljøskadedirektivets artikel 2, stk. 3, er i § 10 c gengivet som ”beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Som konsekvens af den under § 1, nr. 4, foreslåede ændring af definitionen i miljøskadelovens § 15, stk. 3, vedrørende implementeringen af begrebet i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, ”beskyttede arter og naturtyper” til ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter, foreslås § 10 c ændret, således at der henvises til ”beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2., og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til § 15 (ikrafttræden)

Det er foreslået, at lovforslagets bestemmelser skal træde i kraft den 1. februar 2021.

Til § 16 (overgangsbestemmelse)

Det følger heraf, at lovforslagets bestemmelser kun kan finde anvendelse i forhold til en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt ved en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. februar 2021.

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 277 af 27. marts 2017, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 7. Ved en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder forstås i denne lov en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af opnåelse eller opretholdelse af en gunstig bevaringsstatus for sådanne arter og områder. Påvirkningen</p>	<p>1. I § 7, stk. 1, 1. pkt., ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«, og »områder« ændres til: »naturtyper og levesteder for arter«.</p>

<p>vurderes i forhold til den hidtidige tilstand, jf. § 16 og regler fastsat efter § 18.</p> <p><i>Stk. 2. ...</i></p> <p><i>Stk. 3. ...</i></p> <p><i>Stk. 4. ...</i></p>	
<p>§ 7. ...</p> <p><i>Stk. 2.</i> Skade, der er en følge af en tidligere identificeret negativ påvirkning på grund af handlinger omfattet af en plan eller et projekt, som er udtrykkelig godkendt af en myndighed efter vurderinger som krævet i artikel 6, stk. 3, eller artikel 16 i Rådets direktiv om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter eller artikel 9 i Rådets direktiv om beskyttelse af vilde fugle, anses ikke som en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Skade på en beskyttet art, der er forvoldt ved en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. juli 2008, når den følger af en bestemt aktivitet, som har fundet sted forud for artens optagelse på fortegnelsen over beskyttede arter, jf. bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter, anses ikke som en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er forvoldt ved en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. juli 2008, når den følger af en bestemt aktivitet, som har fundet sted forud for områdets udpegning i medfør af miljømålsloven, anses ikke som en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder.</p> <p>§ 23. Miljø- og fødevareministeren skal påbyde den ansvarlige at afhjælpe</p>	<p>2. I § 7, stk. stk. 2, 3, og 4, og § 23, stk. 1, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«.</p>

<p>en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder eller på vandmiljøet i overensstemmelse med regler fastsat efter § 14, stk. 3. Stk. 2. ... Stk. 3. ...</p>	
<p>§ 14. Ved afhjælpende foranstaltninger over for en miljøskade på vandmiljøet eller beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder forstås i denne lov enhver foranstaltning eller kombination af foranstaltninger, herunder afbødende eller foreløbige foranstaltninger, der tjener til at genoprette, genskabe eller erstatte skadede naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder eller tilvejebringe tilsvarende alternativer til disse naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder. Stk. 2. ... Stk. 3. ...</p> <p>§ 15. Ved naturressourcer forstås i denne lov beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, vandforekomster som omfattet af lov om vandplanlægning og jord. Stk. 2. ... Stk. 3. ...</p> <p>§ 17. Ved retablering, herunder naturlig retablering af skader på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder og på vandmiljøet, forstås i denne lov tilbageførelse af skadede naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder til deres hidtidige tilstand.</p>	<p>3. I § 14, stk. 1, § 15, stk. 1, og § 17 ændres »beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter«.</p>
<p>§ 15. ... Stk. 2. ... Stk. 3. Ved beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder forstås arter, der er omfattet af bekendtgørelse om udpegning og</p>	<p>4. § 15, stk. 3, affattes således: »Stk. 3. Ved beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter forstås: 1) arter, der er naturligt hjemmehørende i Danmark, og som</p>

<p>administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter, og internationale naturbeskyttelsesområder, der er udpeget i medfør af miljømålsloven.</p>	<p>er medtaget i EF-habitatdirektivets bilag II og IV og i EF-fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I samt regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter og forekomster, der er relevante som følge af EF-fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2, og</p> <p>2) naturtyper, der er naturligt forekommende i Danmark, og som er medtaget i EF-habitatdirektivets bilag I samt yngle- eller rastepladser for bilag IV-arter, og levesteder for arter i EF-habitatdirektivets bilag II eller i EF-fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I samt levesteder med regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter og forekomster, der er relevante som følge af EF-fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2.«</p>
<p>§ 46. Den, der er ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal dække omkostningerne i forbindelse med miljø- og fødevarerministerens administration og tilsyn efter lovens kapitel 2-6. <i>Stk. 2. ...</i> <i>Stk. 3. ...</i></p>	<p>5. I § 46, stk. 1, indsættes efter »lovens kapitel 2-6«: »jf. dog § 47«.</p>
<p>§ 47. (Ophævet)</p>	<p>6. § 47 affattes således:</p> <p>»§ 47. Miljøministeren kan træffe afgørelse om godtgørelse af udgifter, som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, jf. lov om miljøbeskyttelse § 73 b, stk. 2, lov om forurennet jord § 38 b, stk. 2, lov om beskyttelse af havmiljøet § 47 b, stk. 2, lov om vandforsyning m.v. § 68 a, stk. 2, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 54 b, stk. 2, lov om miljø og genteknologi § 25 b, stk. 2, lov om vandløb § 60 b, stk. 2, og lov om råstoffer § 33 b, stk. 2, har afholdt til opfyldelse af dennes forpligtelser.</p>

	<p><i>Stk. 2.</i> Godtgørelse efter stk. 1 af udgifter til opfyldelse af den ansvarliges pligt efter de i stk. 1 nævnte love til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere skade efter de i stk. 1 nævnte love, samt afholdte udgifter forbundet med afhjælpende foranstaltninger efter denne lov, kan ydes, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at den</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd, jf. dog stk. 3. <p><i>Stk. 3.</i> Godtgørelse efter stk. 1 af udgifter til opfyldelse af den ansvarliges pligt efter de i stk. 1 nævnte love til at afværge den overhængende fare for en miljøskade efter de i stk. 1 nævnte love samt udgifter afholdt til forebyggende foranstaltninger efter denne lov, kan ydes hvis den ansvarlige for den overhængende fare for miljøskade kan godtgøre, at den</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller
--	---

	<p>instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Stk. 2, nr. 3, finder ikke anvendelse for producenten og importøren som nævnt i lov om miljøbeskyttelse § 73 b, stk. 4, lov om forurennet jord § 38 b, stk. 4, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 54 b, stk. 4, og lov om miljø og genteknologi § 25 b, stk. 4</p> <p><i>Stk. 5.</i> Afgørelse om godtgørelse af afholdte udgifter, jf. stk. 1, kan alene ske efter indhentelse af forudgående statsstøttegodkendelse.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Miljøministeren fastsætter regler om godtgørelsesordningen efter stk. 1-3, herunder om, hvilke udgifter der kan godtgøres, om hvem der træffer afgørelse, om dokumentationskrav og om klage.«</p>
<p>§ 48. Krav på dækning af udgifter, jf. § 33, stk. 2, og § 35, forældes efter 5 år fra den dato, hvor foranstaltningerne er afsluttet, eller hvor den ansvarlige for den emission eller begivenhed, som har forvoldt en miljøskade eller fremkaldt en overhængende fare for en miljøskade, er blevet identificeret. Den seneste af disse datoer lægges til grund.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Stk. 1 gælder endvidere for krav på dækning af en myndigheds udgifter ved foranstaltninger efter anden lovgivning, når disse foranstaltninger kunne være påbudt gennemført efter lovens kapitel 3 eller er omfattet af § 47 f eller § 47 g i lov om beskyttelse af havmiljøet.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Krav nævnt i stk. 1 og 2 forældes senest 30 år efter den emission eller begivenhed, der førte til en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, medmindre lovgivningens almindelige regler om forældelse indebærer, at forældelsen først indtræder på et senere tidspunkt.</p>	<p>7. I § 48 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:</p> <p>»<i>Stk. 3.</i> Krav på godtgørelse af udgifter, jf. § 47, forældes efter 5 år fra den dato, hvor foranstaltningerne er afsluttet, eller hvor den ansvarlige for den emission eller begivenhed, som har forvoldt en miljøskade eller fremkaldt en overhængende fare for en miljøskade, er blevet identificeret. Den seneste af disse datoer lægges til grund.«</p> <p>Stk. 3 bliver herefter stk. 4.</p>

<p>§ 48. ... <i>Stk. 2. ...</i> <i>Stk. 3.</i> Krav nævnt i stk. 1 og 2 forældes senest 30 år efter den emission eller begivenhed, der førte til en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, medmindre lovgivningens almindelige regler om forældelse indebærer, at forældelsen først indtræder på et senere tidspunkt.</p>	<p>8. I § 48, stk. 3, der bliver stk. 4, ændres »stk. 1 og 2« til: »stk. 1-3«.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 808 af 9. juni 2020, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 73 b. ... <i>Stk. 2.</i> Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås den ansvarlige for driften, uanset hvordan skaden eller den overhængende fare for en skade er sket, jf. dog stk. 3 og 4. <i>Stk. 3. ...</i> <i>Stk. 4. ...</i> <i>Stk. 5. ...</i></p>	<p>1. I § 73 b, stk. 2, ændres »jf. dog stk. 3 og 4« til: »medmindre stk. 3 og 4 finder anvendelse«.</p>
<p>§ 73 d. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at den</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles 	<p>2. § 73 d ophæves.</p>

<p>med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Stk. 1, nr. 3, gælder ikke for producenten og importøren som nævnt i § 73 b, stk. 4 og 5.</p>	
<p>§ 73 f. ...</p> <p><i>Stk. 2.</i> Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 73 d, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3. § 73 d, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 73 d, stk. 1, nr. 1 eller 2.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal forelægge et udkast til afgørelse med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljøministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljøministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.</p>	<p>3. § 73 f, stk. 2 og 3, ophæves.</p> <p>Stk. 4 bliver herefter stk. 2.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 3</p> <p>I lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017, som ændret ved § 16 i lov nr.</p>

	278 af 17. april 2018, foretages følgende ændringer:
<p>§ 38 b. ... <i>Stk. 2.</i> Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås den ansvarlige for driften, uanset hvordan skaden eller den overhængende fare for en skade er sket, jf. dog stk. 3 og 4. <i>Stk. 3. ...</i> <i>Stk. 4.</i> <i>Stk. 5. ...</i> <i>Stk. 6. ...</i></p>	<p>1. I § 38 b, stk. 2, ændres »jf. dog stk. 3 og 4« til: »medmindre stk. 3 og 4 finder anvendelse«.</p>
<p>§ 38 d. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderlige miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at den</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd. <p><i>Stk. 2.</i> Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.</p>	<p>2. § 38 d ophæves.</p>

<p><i>Stk. 3.</i> Stk. 1, nr. 3, gælder ikke for producenten og importøren som nævnt i § 38 b, stk. 4 og 5.</p>	
<p>§ 38 f. ... <i>Stk. 2.</i> Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 38 d, stk. 1, nr. 1-3. § 38 d, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse. <i>Stk. 3.</i> Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 38 d, stk. 1, nr. 1 eller 2. <i>Stk. 4.</i> Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen og regionsrådet skal forelægge et udkast til afgørelse med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra ministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Ministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.</p>	<p>3. § 38 f, stk. 2 og 3, ophæves. Stk. 4 bliver herefter stk. 2.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 4</p> <p>I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1165 af 25. november 2019 foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 47 b. ... Stk. 2. ... <i>Stk. 3.</i> Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som nævnt i § 47 c, stk. 4, forstås den ansvarlige for driften, hvis skaden eller den overhængende fare for en skade</p>	<p>1. I § 47 b, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«.</p>

<p>skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende. <i>Stk. 4. ...</i> <i>Stk. 5. ...</i></p>	
<p>§ 47 c. ... <i>Stk. 2. ...</i> <i>Stk. 3. ...</i> <i>Stk. 4.</i> Pligten efter stk. 1 gælder også, hvis andre erhvervmæssige aktiviteter end dem, der er omfattet af stk. 1 og 3, forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven og miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende. <i>Stk. 5. ...</i> <i>Stk. 6. ...</i> <i>Stk. 7. ...</i></p>	<p>2. I § 47 c, stk. 4, ændres »beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter, naturtyper og levesteder for arter«.</p>
<p>§ 47 d. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 47 b, stk. 2, kan godtgøre, at miljøskaden</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige for driftens egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en tilførsel eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd. <p><i>Stk. 2.</i> Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade</p>	<p>3. § 47 d ophæves.</p>

<p>gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 47 b, stk. 2, kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse, hvis miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade skyldes enhver større miljøhændelse som defineret i offshoresikkerhedsloven.</p>	
<p>§ 47 h. ...</p> <p><i>Stk. 2.</i> Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade forårsaget af en aktivitet som nævnt i § 47 c, stk. 1 eller 3, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 47 d, stk. 1, nr. 1-3.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade forårsaget af en aktivitet som nævnt i § 47 c, stk. 1 eller 3, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 47 d, stk. 1, nr. 1 eller 2.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Miljøministeren offentliggør afgørelsen. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelsen.</p>	<p>4. § 47 h, stk. 2 og 3, ophæves.</p> <p>Stk. 4-5 bliver herefter stk. 2-3</p>
	<p style="text-align: center;">§ 5</p> <p>I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 22. februar 2018, som ændret ved § 1 i lov nr. 1419 af 17. december 2019, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 68 a. ...</p> <p><i>Stk. 2. ...</i></p> <p><i>Stk. 3.</i> Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven, som ikke er omfattet af stk. 2, forstås den ansvarlige for driften, hvis skaden eller den</p>	<p>1. I § 68 a, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«.</p>

<p>overhængende fare for en skade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende.</p>	
<p>§ 68 d. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 68 a, stk. 2, kan godtgøre, at miljøskaden</p> <p>1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,</p> <p>2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige for driftens egne aktiviteter, eller</p> <p>3) er forvoldt ved en begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 68 a, stk. 2, kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.</p>	<p>2. § 68 d ophæves.</p>
<p>§ 68 e. ...</p> <p><i>Stk. 2.</i> Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade forårsaget af en aktivitet som nævnt i § 68 a, stk. 2, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 68 d, stk. 1, nr. 1-3.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade forårsaget af en aktivitet som nævnt i § 68 a, stk. 2, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 68 d, stk. 1, nr. 1 eller 2.</p>	<p>3. § 68 e, stk. 2 og 3, ophæves.</p> <p>Stk. 4 bliver herefter stk. 2.</p>

<p><i>Stk. 4.</i> Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal forelægge et udkast til afgørelse efter stk. 1 med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljø- og fødevareministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljø- og fødevareministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.</p>	
	<p style="text-align: center;">§ 6</p> <p>I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 54 b. ... <i>Stk. 2.</i> Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås den ansvarlige for driften, uanset hvordan skaden eller den overhængende fare for en skade er sket, jf. dog stk. 3 og 4. <i>Stk. 3. ...</i> <i>Stk. 4. ...</i> <i>Stk. 5. ...</i></p>	<p>1. I § 54 b, stk. 2, ændres »jf. dog stk. 3 og 4« til: »medmindre stk. 3 og 4 finder anvendelse«.</p>
<p>§ 54 d. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at den</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) er forvoldt af tredjemand og indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i 	<p>2. § 54 d ophæves</p>

<p>overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Stk. 1, nr. 3, gælder ikke for producenten og importøren som nævnt i § 54 b, stk. 4 og 5.</p>	
<p>§ 54 f. ...</p> <p><i>Stk. 2.</i> Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 54 d, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3. § 54 d, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 54 d, stk. 1, nr. 1 eller 2.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal forelægge et udkast til afgørelse med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra ministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Ministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.</p>	<p>3. § 54 f, stk. 2 og 3, ophæves.</p> <p>Stk. 4 bliver herefter stk. 2.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 7</p> <p>I lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 9 af 4. januar 2017 foretages følgende ændringer:</p>

<p>§ 25 d. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at den</p> <p>1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,</p> <p>2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter, eller</p> <p>3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Stk. 1, nr. 3, gælder ikke for producenten og importøren som nævnt i § 25 b, stk. 4.</p>	<p>1. § 25 d ophæves.</p>
<p>§ 25 f. ...</p> <p><i>Stk. 2.</i> Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 25 d, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3. § 25 d, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 25 d, stk. 1, nr. 1 eller 2.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Tilsynsmyndigheden offentliggør afgørelsen.</p>	<p>2. § 25 f, stk. 2 og 3, ophæves.</p> <p>Stk. 4-5 bliver herefter stk. 2-3.</p>

<p>Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt. <i>Stk. 5.</i> Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.</p>	
	<p style="text-align: center;">§ 8</p> <p>I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 60 b. ... <i>Stk. 2. ...</i> <i>Stk. 3.</i> Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven, som ikke er omfattet af stk. 2, forstås den ansvarlige for driften, hvis skaden eller den overhængende fare for en skade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende.</p>	<p>1. I § 60 b, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«.</p>
<p>§ 60 f. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 60 b, stk. 2, kan godtgøre, at miljøskaden</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, og ikke skyldes den pågældendes egne aktiviteter eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd. <p><i>Stk. 2.</i> Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for</p>	<p>2. § 60 f ophæves.</p>

<p>driften som nævnt i § 60 b, stk. 2, kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.</p>	
<p>§ 60 g. ... <i>Stk. 2.</i> Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en miljøskade forårsaget af en aktivitet som nævnt i § 60 b, stk. 2, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 60 f, stk. 1. <i>Stk. 3.</i> Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade forårsaget af en aktivitet som nævnt i § 60 b, stk. 2, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 60 f, stk. 1, nr. 1 eller 2. <i>Stk. 4.</i> Miljøministeren kan fastsætte regler om, at vandløbsmyndigheden skal forelægge et udkast til afgørelse efter stk. 1 med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljøministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljøministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.</p>	<p>3. § 60 g, stk. 2 og 3, ophæves. Stk. 4 bliver herefter stk. 2.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 9</p> <p>I lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017, som ændret ved § 3 i lov nr. 427 af 18. maj 2016 og § 7 i lov nr. 720 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 33 b. ... <i>Stk. 2. ...</i> <i>Stk. 3.</i> Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som</p>	<p>1. I § 33 b, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter«.</p>

<p>fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven, som ikke er omfattet af stk. 2, forstås den ansvarlige for driften, hvis skaden eller den overhængende fare for en skade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende.</p>	
<p>§ 33 f. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 33 b, stk. 2, kan godtgøre, at miljøskaden</p> <p>1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,</p> <p>2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter, eller</p> <p>3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 33 b, stk. 2, kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.</p>	<p>2. § 33 f ophæves.</p>
<p>§ 33 g. ...</p> <p><i>Stk. 2.</i> Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en miljøskade forårsaget af aktiviteter som nævnt i § 33 b, stk. 2, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 33 f, stk. 1.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade forårsaget af aktiviteter som nævnt i § 33 b, stk. 2, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften</p>	<p>3. § 33 g, stk. 2 og 3, ophæves.</p> <p>Stk. 4 bliver herefter stk. 2.</p>

<p>kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 33 f, stk. 1, nr. 1 eller 2.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at regionsrådet skal forelægge et udkast til afgørelse efter stk. 1 med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljø- og fødevareministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljø- og fødevareministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.</p>	
	<p style="text-align: center;">§ 10</p> <p>I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019, som ændret ved § 2 i lov nr. 135 af 25. februar 2020 og lov nr. 1057 af 30. juni 2020, foretages følgende ændringer:</p>
<p>Kapitel 11 a <i>Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder</i></p>	<p>1. Overskriften til <i>kapitel 11 a</i> affattes således:</p> <p>»Kapitel 11 a <i>Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter</i>«</p>
	<p style="text-align: center;">§11</p> <p>I lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 315 af 28. marts 2019 foretages følgende ændringer:</p>
<p>Kapitel 8 a <i>Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder</i></p>	<p>1. Overskriften til <i>kapitel 8 a</i> affattes således:</p> <p>»Kapitel 8 a <i>Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter</i>«</p>
	<p style="text-align: center;">§ 12</p>

	I lov om jagt- og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 265 af 21. marts 2019 foretages følgende ændringer:
Kapitel 8 a <i>Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder</i>	1. Overskriften til <i>kapitel 8 a</i> affattes således: »Kapitel 8 a <i>Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter</i> «
	§ 13 I lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 123 af 26. januar 2017 foretages følgende ændringer:
Kapitel 9 a <i>Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder</i>	1. Overskriften til <i>kapitel 9 a</i> affattes således: »Kapitel 9 a <i>Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter</i> «
	§ 14 I lov om fiskeri og fiskeopdræt (fiskeriloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 21. marts 2019, som ændret ved § 1 i lov nr. 558 af 7. maj 2019 og § 1 i lov nr. 559 af 7. maj 2019, foretages følgende ændringer:
Kapitel 3 a <i>Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder</i>	1. Overskriften til <i>kapitel 3 a</i> affattes således: »Kapitel 3 a <i>Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller levesteder for arter</i> «
§ 10 c. Ministeren for fiskeri og ligestilling fastsætter regler om forebyggelse og anmeldelse af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder i forbindelse med udøvelse af erhvervsmæssige fiskeriaktiviteter til	2. I § 10 c ændres »beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter«.

<p>gennemførelse af direktiv om miljøansvar, for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, herunder om</p> <ol style="list-style-type: none">1) underretnings- og oplysningspligt for den ansvarlige for driften i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade,2) meddelelse af påbud til den ansvarlige for driften om indsendelse af oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, herunder påbud om at foretage undersøgelser, analyser af stoffer og lign. med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, og3) klage over afgørelser, herunder om klageberettigede.	
---	--